

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

DIPLOMSKO DELO

NEJA INKRET

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

**VPLIV DELA PREKO ŠTUDENTSKEGA SERVISA
NA DOHODNINO**

Ljubljana, september 2010

NEJA INKRET

IZJAVA

Študentka Neja Inkret izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom doc. dr. Andreje Cirman, in da dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne

Podpis:

KAZALO

UVOD.....	1
1 DELO PREKO ŠTUDENTSKEGA SERVISA	2
1.1 Tujina.....	3
2 DAVEK OD DOHODKA FIZIČNIH OSEB.....	4
2.1 Davčni zavezanec	5
2.2 Davčna osnova.....	6
2.3 Davčne olajšave.....	8
2.4 Davčna stopnja in davčna obveznost.....	11
2.4.1 Izračuni davčne obveznosti	12
2.5 Plačilo davka	16
3 ANALIZA SPLETNIH ANKET	19
3.1 Analiza ankete med dijaki in študenti	19
3.2 Analiza ankete med starši	24
4 PREDLOGI ZA SPREMEMBO SISTEMA	29
SKLEP	31
LITERATURA IN VIRI.....	33
PRILOGE	

KAZALO TABEL

Tabela 1: Višina splošne olajšave za leti 2009 in 2010.....	9
Tabela 2: Višina posebne olajšave za davčni leti 2009 in 2010.....	10
Tabela 3: Lestvici za odmero dohodnine za leti 2009 in 2010.....	12
Tabela 4: Primer izračuna za študenta, ki je vzdrževani družinski član	13
Tabela 5: Primer izračuna za študenta, ki ni vzdrževani družinski član	14
Tabela 6: Primer izračuna za študenta, ki je vzdrževani član, ob plačani akontaciji	15
Tabela 7: Primer izračuna za študenta, ki ni vzdrževani član, ob plačani akontaciji	16

KAZALO SLIK

Slika 1: Grafični prikaz odgovorov na vprašanje, ali si mladi v začetku leta za preteklo leto izračunajo dohodnino	20
Slika 2: Grafični prikaz načinov zniževanja davčne osnove med mladimi.....	22
Slika 3: Grafični prikaz predlogov dijakov in študentov davčni upravi pri približevanju obdavčitve dohodkov študentskega dela mladim.....	24
Slika 4: Grafični prikaz odgovorov na vprašanje, ali starši z otrokom v začetku leta izračunajo, komu bi olajšava bolj koristila.....	25
Slika 5: Grafični prikaz predlogov izboljšanja sistema obdavčitve dohodkov študentskega dela s strani staršev	27

UVOD

V zadnjih letih lahko zabeležimo razmah dela preko študentskega servisa. Povečanje tovrstnega dela je tako na strani ponudbe kot tudi na strani povpraševanja. Mnogi študenti in dijaki si s tako imenovanim študentskim delom prislužijo prepotrebni denar za študij oziroma šolanje, hkrati pa si pridobijo tudi delovne izkušnje, ki jih sicer delodajalci pri rednih zaposlitvah redko upoštevajo, a so kljub temu pomembne. Študentsko delo je lahko idealen način preizkušanja znanja, ki ga dijak ali študent pridobi v šoli ali na fakulteti. Podjetja se, na drugi strani, poslužujejo takega dela predvsem zaradi stroškov dela, saj so le-ti nižji od stroškov, ki so posledica redne ali honorarne zaposlitve delavca. Drugi razlog za povečanje obsega študentskega dela na strani ponudbe je fleksibilnost tega dela trga dela. Ker je za zaposlitev in odpustitev dijaka ali študenta potrebno manj administracije kot pri redni zaposlitvi delavca, se podjetja lahko hitreje prilagodijo spremembam na trgu in tako ostanejo konkurenčna.

Čeprav delo preko študentskega servisa prinaša nekatere ugodnosti, to ne pomeni, da dohodek iz take dejavnosti ni obdavčen. Zaslužek dijakov in študentov predstavlja del davčne osnove davka od dohodka fizičnih oseb oziroma dohodnine, hkrati pa je dohodek tudi osnova za izračun različnih dajatev delodajalcev in študentskih servisov.

Nepoznavanje davkov in davčne zakonodaje mnogokrat pripelje do višje davčne obveznosti kot sicer, zato v diplomskem delu podrobneje opišem obdavčitev dohodkov od dela preko študentskega servisa ter izpostavim pomanjkljivosti trenutnega sistema. V diplomskem delu, katerega namen je približati obdavčenje dela preko študentskega servisa vsem, ki tako delo opravljajo, skušam potrditi oziroma zavreči dve hipotezi. Prva hipoteza je, da je poznavanje tovrstnega obdavčenja v Sloveniji slabo oziroma tako dijaki kot študenti in njihovi starši, ki jih prijavljajo kot vzdrževane družinske člane, se ne znajo izogniti plačilu davka oz. zmanjšati svoje davčne obveznosti. Druga hipoteza pa je, da je trenutni sistem pomanjkljiv.

Diplomsko delo je sestavljeno iz dveh vsebinskih sklopov. Prvi, teoretični, obsega dve poglavji. Poglavju Delo preko študentskega servisa, kjer je predstavljeno tovrstno delo doma in v tujini, sledi poglavje Davek od dohodka fizičnih oseb. V tem poglavju davek najprej predstavljam kot javnofinančni prihodek in njegovo ureditev, nadaljujem pa z opisom pomembnejših davčnih pojmov v povezavi z dohodnino. Drugo poglavje vključuje primere izračunov davčne obveznosti za dijake in študente v različnih situacijah, zaključim pa ga s podpoglavjem, ki se nanaša na plačilo dohodnine.

Drugi sklop diplomskega dela je analitičen. Tudi ta je razdeljen na dve poglavji, in sicer na Analizo spletnih anket in Predloge za spremembo sistema. V prvem sta zajeti analizi

spletnih anket, s katerima sem anketirala dijake in študente, ki delajo preko študentskega servisa, oziroma njihove starše. Z anketama sem želela ugotoviti poznavanje obdavčenja dela preko študentskega servisa in tako preveriti svoji hipotezi. V drugem oziroma skupno četrtem poglavju so predstavljeni predlogi za spremembo sistema. Vse svoje ugotovitve povzemam v sklepu na koncu diplomskega dela.

1 DELO PREKO ŠTUDENTSKEGA SERVISA

Delo preko napotnice, izdane s strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve pooblaščen organizacije, velja za začasno oziroma občasno delo, ki ga bolje poznamo pod terminom študentsko delo. Med pooblaščen organizacije sodijo predvsem študentski servisi, od leta 2007 dalje pa to dejavnost opravlja tudi Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje (v nadaljevanju ZRSZ) (Kontler-Salamon & Djordjevič, 2010, str. 19). Glede na to, da je delež trga, ki ga pokriva Zavod, razmeroma majhen, se v nadaljevanju diplomskega dela osredotočam na študentske servise.

Študentsko delo je urejeno v Pravilniku o pogojih za opravljanje dejavnosti agencij za zaposlovanje ter z Zakonom o delovnih razmerjih (v nadaljevanju ZDR), z Zakonom o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti in z Zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Členi navedenih zakonov in pravilnika obravnavajo obveznosti študentskih servisov oziroma agencij za zaposlovanje, delodajalcev, posredno pa tudi delojemalcev, to je dijakov in študentov.

Delo preko študentskega servisa lahko opravljajo osebe, starejše od 15 let in mlajše od 26 let, ki imajo status dijaka ali študenta v Republiki Sloveniji in niso prijavljene na ZRSZ kot brezposelne osebe. Meja 26 let velja le za osebe, ki imajo status udeležencev izobraževanja odraslih. Poleg že omenjenih lahko tovrstno delo opravljajo tudi dijaki in študenti, ki se šolajo v tujini in so državljani Republike Slovenije, ter tuji študenti, ki so pri nas v okviru mednarodnih izmenjalnih programov. Prav tako pa lahko dela preko študentskega servisa tudi dijak, ki je zaključil srednješolsko izobraževanje in bo v istem koledarskem letu nadaljeval izobraževanje na višji stopnji. Status dijaka ali študenta osebe izkazujejo na podlagi potrdila o vpisu. Z dnem, ko posameznik diplomira ali se zaposli, status preneha veljati. Tuji državljani morajo pred opravljanjem dela, poleg potrdila o statusu, pooblaščen organizaciji priložiti še potrdilo o začasnem bivanju v Sloveniji (državljeni Evropske unije) oziroma vizo ali vlogo za izdajo vize (državljeni drugih držav) (Faganelj, Mlakar & Molka, 2007; Študentsko delo in dajatve, 2004, str. 22, 23; Pogosta vprašanja, 2010; 216. člen ZDR, Ur.l. RS, št. 42/2002, 79/2006-ZZZPB-F, 46/2007 Odl. US: U-I-45/07, Up-249/06-22, 103/2007, 45/2008-ZArbit, 83/2009 Odl. US: U-I-284/06-46).

Dijaki in študenti lahko delo opravljajo na podlagi napotnice (pravna podlaga za delo), ki jo izda pooblaščen organizacija v štirih izvodih, od katerih morajo biti ob pričetku dela vsaj trije potrjeni. Napotnico s podpisom in žigom potrdita študentski servis in delodajalec, v nasprotnem primeru je ta neveljavna (Belopavlovič et al., 2003, str. 790; 20. člen Pravilnika o pogojih za opravljanje dejavnosti agencij za zaposlovanje, Ur.l. RS, št. 48/1999, 79/2000, 30/2003, 54/2003 Odl. US: U-I-232/99-17 (67/2003 popr.), 62/2005 Odl. US: U-I-390/02-27, 139/2006). Pravilnik o pogojih za opravljanje dejavnosti agencij za zaposlovanje v 19. členu določa obvezne podatke, ki jih mora vsebovati napotnica:

- informacije o pooblaščen organizaciji;
- informacije o delodajalcu in dijaku oziroma študentu;
- informacije o delu (vrsta dela, rok plačila idr.);
- informacije o napotnici (zaporedna številka idr.) in
- opozorilo delodajalcu, da mora ob pričetku dela potrditi napotnico in en izvod izročiti delavcu.

Izdana in potrjena napotnica je podlaga za izplačilo dohodka dijaku oziroma študentu, ki je navadno plačan na podlagi urne postavke. Višina slednje se spreminja glede na regijo opravljanja dela in vrsto dela, v povprečju pa je v e-Študentskem servisu visoka 4,20 evrov. Delodajalec mora na dohodek obračunati in plačati 12-odstotne koncesijske dajatve in 2-odstotne dodatne koncesijske dajatve ter 20 odstotkov davka na dodano vrednost na skupni znesek dajatev. Kljub temu, da mora delodajalec poleg omenjenega plačati še 4,27 evrov na napotnico za zdravstveno zavarovanje, predstavlja študentsko delo najnižje obdavčeno obliko dela pri nas (Djordjevič, 2009; Petavs, 2010a). Ker zakon delodajalcu ne nalaga dodatnih obveznosti (npr. odpovednega roka) in ker je za najem take delovne sile potrebno malo birokracije, se nekatera podjetja za to obliko priložnostnega dela odločajo predvsem ob nepredvidenem začasno povečanem obsegu dela (Garbajs, 2009). Ne glede na to pa Petavs (2010b) svetuje, da dijaki in študenti pred pričetkom dela sklenejo pisni dogovor, v katerega dodajo še druge določbe iz ZDR in si tako zagotovijo celotno varstvo delavca po ZDR.

1.1 Tujina

Mnogi ljudje zmotno mislijo, da je študentsko delo slovenska posebnost, vendar tudi študenti v tujini delajo ob študiju. Kljub temu je slovenski sistem nekako poseben. V tujini predvsem ne poznajo študentskih servisov, ki študentom posredujejo delo na podlagi napotnice (Stergar, 2010).

Najboljši približek našemu študentskemu servisu je organizacija ÖH v Avstriji. Slednja študentom ne posreduje dela, jim pa zato na svoji spletni strani ponuja mnoge informacije s

področja dela in obdavčitve dela, hkrati pa objavlja tudi oglase za delo. Po podatkih na njihovi spletni strani (Arbeiten, 2010) kar dve tretjini avstrijskih študentov dela ob študiju, da lahko poravnajo stroške študija in obštudijske stroške (na primer najemnine). Zaslужki študentov so obdavčeni tako kot dohodki drugih zaposlenih. V Avstriji ne poznajo olajšav, ki bi jih lahko koristili le študenti tako kot pri nas,¹ kljub temu pa lahko uveljavljajo olajšavo za študijsko literaturo, nakup računalnika idr., ki pa je ne poznamo pri nas. V primeru, da študenti prejemajo razne finančne ugodnosti, morajo, če jih želijo obdržati, paziti, da ne presežejo dovoljenega zneska dohodkov, to pomeni, da njihovi dohodki na mesečni ravni ne smejo biti višji od 357,74 evrov (Kramžar, 2009; ÖH, 2009, str. 12).

Podobne razmere kot v Avstriji veljajo tudi v Nemčiji. Študentje lahko uveljavljajo splošno olajšavo in druge olajšave (na primer za strokovno literaturo), kljub temu pa morajo sami, ali njihovi delodajalci, plačevati prispevke za pokojninsko zavarovanje. V primeru, da študent dela manj kot 50 dni na leto, mu prispevkov ni potrebno plačevati. Nemški študenti imajo tudi nekaj ugodnosti, ki jih slovenski nimajo. Tako jim na primer pripada plačana bolniška odsotnost, dopust in varstvo pred odpuščanjem, za čas, ko so zaposleni, pa jim ni potrebno plačevati prispevkov za zdravstveno zavarovanje in zavarovanje za primer brezposelnosti. Slednje tudi v Sloveniji plačujejo samo redno zaposleni (Žerjavič, 2009).

Študenti večine držav Evropske unije in Evropskega gospodarskega sistema ter državljani Švice lahko v Nemčiji delajo neomejeno. Študenti drugih držav pa lahko delajo le 90 dni na leto. Delo, ki presega to omejitev, mora odobriti Zvezna agencija za delo preko lokalnih oddelkov za tujce (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (v nadaljevanju MDDSZ), 2010).

2 DAVEK OD DOHODKA FIZIČNIH OSEB

V Sloveniji je bil večji del davka od dohodka fizičnih oseb, kot ga poznamo danes, uveden v davčni reformi leta 1991. Prva večja sprememba zakona oziroma nov zakon je bil sprejet leta 2004. Zakon, ki je v veljavo stopil leto pozneje, je prinesel višje olajšave za vzdrževane družinske člane in s tem ugodil odločbi Ustavnega sodišča Republike Slovenije iz leta 1996, v kateri je bilo sprejeto, da so prvotne olajšave v neskladju z ustavo. Od leta 2007 v Sloveniji velja Zakon o dohodnini – 2 (v nadaljevanju ZDoh-2). Med večjimi spremembami tega zakona, glede na predhodnega, so spremembe v številu davčnih razredov, znižanju najvišje mejne stopnje ter uvedbi cedularne obdavčitve dividend, obresti in kapitalskih dobičkov (Čok, Stanovnik, Cirman, Prevolnik Rupel & Rant, 2009, str. 17; Majcen, Verbič, Bayer & Čok, 2007, str. 1, 6).

---

¹ Več o olajšavah, ki so na voljo v Sloveniji, v podpoglavju 2.3.

Davek od dohodka fizičnih oseb, takoj za prispevki za socialno varnost in davkom na dodano vrednost, predstavlja tretji največji delež vseh davčnih prihodkov v Sloveniji. Država je iz naslova tega davka v letu 2008 pobrala 2.185.135 tisoč evrov ali kar 15,7 % vseh davčnih prihodkov, v lanskem letu pa 2.092.360 tisoč evrov oziroma 16,2 % celote (Ministrstvo za finance, 2009, str. 3, 4; Konsolidirana bilanca javnega financiranja 1992–2010, 2010).

2.1 Davčni zavezanec

Davčni zavezanec za dohodnino je fizična oseba, ki ji zakon nalaga plačilo davka. Razlikovati moramo med davčnim zavezancem in davčnim plačnikom, ki dejansko plača davek (Stanovnik, 2008, str. 51). V primeru dela preko študentskega servisa, je davčni zavezanec dijak ali študent, ki je opravljal delo, plačnik davka oziroma akontacije dohodnine,² v primeru zaslužkov nad 400 evrov pa je študentski servis oziroma delodajalec.

Zakon davčne zavezance deli na **rezidente** in **nerezidente**. Rezidenstvo posameznika se ne določa glede na državljanstvo, temveč na podlagi zakonsko določenih pogojev. Davčni zavezanec je rezident Republike Slovenije, če je njegovo stalno prebivališče v Sloveniji oziroma je državni uradnik zaposlen v tujini (kot uslužbenec v institucijah Evropske unije, na veleposlaništvih ali konzulatih ter kot udeleženec na mednarodnih misijah naše države). V primeru slednjega so rezidenti tudi njegov zakonec, ki ni zaposlen in ne prejema dohodka iz dejavnosti, in njegovi vzdrževani družinski člani. Poleg že omenjenih, so slovenski rezidenti tudi fizične osebe, katerih običajno bivališče ali središče njihovih osebnih interesov se nahaja v Sloveniji, ali so v obravnavanem davčnem obdobju bile v Sloveniji vsaj 184 dni (Personal income tax, str. 1; 6. in 7. člen ZDoh-2, Ur.l. RS, št. 51/2010-UPB6).

Razlikovanje med rezidenti in nerezidenti je pomembno pri določanju davčne obveznosti posameznika. Rezidente posamezne države se obdavčuje po načelu obdavčitve svetovnega dohodka, medtem ko so nerezidenti obdavčeni po načelu vira dohodka. V prvem primeru rezident Slovenije plača dohodnino tako od dohodkov z virom v Sloveniji, kot tudi od dohodkov, ki jih zasluži zunaj Slovenije. Načelo obdavčitve po viru dohodka pa določa, da nerezidenti plačajo dohodnino le od tistih dohodkov, ki jih pridobijo v Sloveniji (Škof et al., 2007, str. 150).

---

² Več o plačevanju dohodnine v podpoglavju 2.5.

2.2 Davčna osnova

Stanovnik (2008, str. 49) davčno osnovo opredeljuje kot vrednost, na katero se nanaša davek. Letno davčno osnovo dohodnine dobimo s seštevkom davčnih osnov posameznih vrst dohodkov, pri tem pa moramo upoštevati tudi zakonsko določena znižanja posameznih davčnih osnov. Razlikujemo med 6 vrstami dohodkov, in sicer med dohodkom iz: zaposlitve, dejavnosti, osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, oddajanja premoženja v najem in prenosa premoženjske pravice, kapitala ter drugimi dohodki (Čok et al., 2009, str. 19). ZDoh-2 v členih od 35 do 108 podrobneje določa dohodke in priznane stroške za posamezno vrsto dohodka.

Dohodek iz zaposlitve, ki je urejen s členi med 35 in 45, vključuje dohodek iz delovnega razmerja, dohodek iz drugega pogodbenega razmerja in pokojnino. Med dohodek iz delovnega razmerja spada letni znesek bruto plače, zmanjšan za obvezne prispevke za socialno varnost, regres za letni dopust ter jubilejne nagrade, odpravnine, solidarnostne pomoči in povračilo stroškov, povezanih z delom (stroški prevoza, prehrane in podobno), ki presegajo zneske, določene s strani Vlade Republike Slovenije (v nadaljevanju Vlada RS) v Uredbi o povračilu stroškov.

Posamezni dohodki za opravljeno delo (sem vključujemo tudi študentsko delo) ali storitev, dohodki iz naslova avtorskega dela in dohodki verskih delavcev predstavljajo del davčne osnove dohodka iz drugega pogodbenega razmerja. Če želimo izračunati končno davčno osnovo, moramo od prvih dveh postavk odšteti normirane stroške v višini 10 % dohodka, uveljavljamo lahko tudi dejanske stroške prevoza na oziroma z dela, a le do višine, ki jo določi Vlada RS. V Sloveniji zakon obdavčuje tudi bonitete, povezane z opravljanjem dela, ki jih s strani delodajalca prejme delojemalec ali član delojemalčeve družine. Med take bonitete so vključeni popusti pri izdelkih in storitvah, brezobrestna posojila, službena vozila za uporabo v privatne namene idr. (Ministrstvo za finance, 2009, str. 16).

Dohodek posameznika, ki opravlja samostojno dejavnost, slednja je lahko poklicna, kmetijska ali gozdarska ali kakšna druga samostojna dejavnost, predstavlja **dohodek iz dejavnosti** (Ministrstvo za finance, 2009, str. 17). Davčno osnovo te vrste dohodka, glede na Čok et al. (2009, str. 19, 20), dobimo kot razliko med prihodki in odhodki. Zakon natančneje določa, katere stroške, prihodke in odhodke lahko oziroma moramo upoštevati. Davčni zavezanec lahko koristi olajšave, ki so podobne tistim, ki jih imajo zavezanci za davek od dohodka pravnih oseb (na primer olajšava za raziskave in razvoj, olajšava za donacije idr.). Kadar zavezanec v davčnem letu izkaže negativno davčno osnovo, lahko v vrednosti slednje zmanjšuje davčne osnove v naslednjih letih. ZDoh-2 v 48. členu določa, da lahko nekateri zavezanci namesto dejanskih odhodkov uveljavljajo zakonsko določene normirane stroške. Med take zavezance spadajo tisti, ki ne zaposlujejo delavcev, njihovi prihodki ne presegajo 42.000 evrov letno in niso obvezani k vodenju poslovnih knjig ter

tisti, ki izpolnjujejo prvi in tretji pogoj od že omenjenih in so dejavnost začeli opravljati v drugi polovici leta.

ZDoh-2 v 71. členu v davčno osnovo **dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti** vključuje katastrski dohodek kmetijskih in gozdnih zemljišč, potencialne tržne dohodke, dohodke iz naslova ukrepov kmetijske politike ter druge dohodke, prejete v obliki državnih pomoči. Kot pojasnjuje Kovač (2008, str. 149, 150), lahko davčni zavezanci pri tem dohodku uveljavljajo olajšavo za vlaganje v osnovna sredstva in opremo, ki so povezana z zadevajočo dejavnostjo, v višini 20 % vložka, a ne več kot 10.000 evrov v tekočem letu in 10.000 evrov leto kasneje. Neizkoriščen del olajšave v prvem oziroma drugem letu lahko zavezanec upošteva pri nižanju davčne osnove v naslednjih treh letih. Če zavezanec sredstvo, za katero je koristil olajšavo, odsvoji prej kot v treh letih, se v naslednji davčni napovedi davčna osnova poviša za znesek korišćene olajšave.

Pri **dohodku iz oddajanja premoženja v najem in prenosa premoženjske pravice** ZDoh-2, v členih od 74 do 79, predpostavlja enostaven izračun davčne osnove – od seštevka posameznih dohodkov odštejemo normirane stroške. Pri dohodku iz oddajanja premoženja v najem upoštevamo 40 % normirane stroške (računano od celotnega zneska najemnine) oziroma dejanske stroške, pri dohodku iz prenosa premoženjske pravice (tj. dohodek, pridobljen z odstopom pravice uporabe ali izkorišćanja avtorskih pravic, izuma, psevdonima, postopka idr.) pa upoštevamo normirane stroške v višini 10 % tega dohodka.

V **dohodek iz kapitala** vključujemo obresti, ki presegajo znesek 1.000 evrov, dividende ter kapitalske dobičke. Pri slednjih davčno osnovo dobimo tako, da od odsvojitvene vrednosti nepremičnine, vrednostnih papirjev in deležev v gospodarskih družbah ali investicijskih kuponov odštejemo njihovo vrednost ob pridobitvi (Čok et al., 2009, str. 20). ZDoh-2 v 79. členu še dodaja možnost znižanja pozitivne davčne osnove kapitalskih dobičkov z morebitno izgubo oziroma negativno davčno osnovo, a le do višine pozitivnega dela davčne osnove.

Med **druge dohodke** štejemo vse tiste dohodke davčnega zavezanca, ki jih ne moremo vključiti v eno izmed že omenjenih skupin dohodkov, razen dohodkov, ki so oproščeni davka oziroma niso vključeni v davčno osnovo. V to skupino dohodkov torej spadajo: darila, nagrade, kadrovske in druge štipendije, dobitki v nagradnih igrah in podobno. Zakon tudi za druge dohodke določa olajšave in navaja primere, ko so drugi dohodki oproščeni davka oziroma so izvzeti iz davčne osnove (Čok et al., 2009, str. 21).

Stanovnik (2008, str. 89, 90) v svojem delu ločuje med celovitim in cedularnim pristopom obdavčevanja dohodkov fizičnih oseb. Značilnost prvega je, da vse dohodke ločeno seštejemo ter na skupno vsoto apliciramo davek. Pri drugem pristopu pa posamezne

dohodke obdavčujemo različno. Cedularna obdavčitev se v Sloveniji uporablja pri dohodkih iz kapitala, medtem ko se preostale vrste dohodkov vključujejo v letno davčno osnovo.

Kot že omenjeno, dohodke iz naslova dela preko študentskega servisa vključujemo v dohodek iz zaposlitve, natančneje med dohodke iz drugega pogodbenega razmerja. Dijak ali študent svojo davčno osnovo dobi tako, da sešteje vse dohodke, ki jih je zaslužil v obravnavanem davčnem letu, pri vseh študentskih servisih in od seštevka odšteje 10 % normirane stroške. V primeru, da so dejanski stroški prevoza na delo oziroma z dela višji od normiranih, jih dijak ali študent lahko uveljavlja namesto normiranih stroškov. Dejanski stroški se, glede na neuradni čistopis Uredbe o povračilu stroškov od 1. 8. 2008 dalje (2008), priznajo do višine stroškov javnega prevoza, če je bivališče rezidenta od delovnega mesta oddaljeno vsaj en kilometer ter 0,18 evra za vsak dopolnjen kilometer, če je najbližje postajališče javnega prevoza od rezidentovega bivališča oddaljeno vsaj en kilometer. V primeru, da dijak ali študent ne more uporabljati javnega prevoza, se za vsak dopolnjen kilometer od njegovega bivališča do delovnega mesta priznajo stroški v višini 0,18 evra.

2.3 Davčne olajšave

Zakonodajalec omogoča rezidentom koriščenje različnih olajšav, ki jih deli na tiste, ki jih upoštevamo pred obdavčljivo osnovo, ter tiste, ki predstavljajo znižanje davka. Prve, bolj pogoste, uporabljamo za znižanje davčne osnove, preden nanjo apliciramo davek, pri drugih pa ne znižujemo davčne osnove, temveč davčno obveznost. Kot pojasnjuje Fidermucova (2009) Ministrstvo za finance vsako leto pred začetkom drugega leta uskladi zneske olajšav z upoštevanjem količnika rasti cen življenjskih potrebščin za november v primerjavi z novembrom predhodnega leta.

Splošna olajšava je najpogosteje koriščena olajšava, ki pripada vsakemu rezidentu, za katerega drug rezident ne uveljavlja posebne osebne olajšave za vzdrževanega družinskega člana. Od leta 2008 dalje splošna olajšava ni več enaka za vse rezidente, temveč se znižuje z višanjem skupnega dohodka (Zakon spet spremenjen z veljavnostjo za vse leto 2008, 2008, str. 14), kar je razvidno iz spodnje tabele. Če rezident izpolnjuje pogoje za to olajšavo le del leta, se mu slednja prizna le za to obdobje (sorazmerno).

Tabela 1: Višina splošne olajšave za leti 2009 in 2010

Leto 2009		Leto 2010	
Skupni dohodek (v evrih)	Olajšava	Skupni dohodek (v evrih)	Olajšava
do pod 8.557,30	5.113,35 €	do pod 10.200,00	6.120,00 €
Od 8.557,30 do pod 9.897,60	4.082,35 €	od 10.200,00 do pod 11.800,00	4.147,67 €
Od 9.897,60	3.051,35 €	od 11.800,00	3.100,17 €

Vir: Lestvica za odmero dohodnine in olajšave za leto 2009, 2010; Lestvica za odmero dohodnine in olajšave za leto 2010, 2010.

Zakon v 112. členu priznava **osebno olajšavo** v višini 16.314,90 evrov oziroma 16.575,94 evrov v letu 2010 invalidom s 100 % telesno okvaro, ki imajo pravico do tuje pomoči in nege, ter 1.313,17 evrov oziroma 1.334,48 evrov v letu 2010 vsem rezidentom, ki so dopolnili 65 let starosti. Poleg že omenjenih olajšav, ki zmanjšujeta davčno osnovo, med osebne olajšave štejemo tudi zmanjšanje davčne obveznosti v višini 13,50 % odmerjene pokojnine iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, nadomestila iz obveznega invalidskega zavarovanja ali priznavalnine prejemnikom slednjih. Zmanjšanje davčne obveznosti iz naslova omenjenih sredstev se prizna največ do višine le-te (ZDoh-2; Lestvica za odmero dohodnine in olajšave za leto 2009, 2010; Lestvica za odmero dohodnine in olajšave za leto 2010, 2010).

Upravičenci za **posebno osebno olajšavo** so samozaposleni v kulturi, samostojni novinarji in samostojni športniki, ki se jim prizna znižanje davčne osnove njihovih dohodkov v višini 15 % prihodkov letno, do višine 25.000 evrov prihodkov letno. Posebno osebno olajšavo koristijo tudi dijaki in študenti do dopolnjenega 26. leta starosti, za delo preko napotnice. Olajšava se prizna tudi starejšim od 26. let, če se je študent pred svojim 26. letom vpisal na dodiplomski študij za dobo največ 6 let oziroma na podiplomski študij za največ 4 leta od dneva vpisa. Dijakom in študentom se prizna olajšava v višini splošne olajšave, ki se ne spreminja z višino dohodka, torej 3.051,35 evrov za preteklo davčno obdobje oziroma 3.100,17 evrov letos (113. člen ZDoh-2; Lestvica za odmero dohodnine in olajšave za leto 2009, 2010; Lestvica za odmero dohodnine in olajšave za leto 2010, 2010). Dijakom in študentom se posebna osebna olajšava prizna v celoti, ne glede na to, kolikšen del leta izpolnjujejo pogoje zanjo.

V letošnjem letu je v 113. členu ZDoh-2 prišlo do dopolnitve, ki tako imenovanim čezmejnimi delovnimi migrantom priznava 7.000 evrov posebne osebne olajšave za dohodke, ki jih rezident Slovenije zasluži pri tujem delodajalcu (v tujini). Za uveljavljanje te olajšave mora rezident zaradi opravljanja dela v tujini odhajati v tujino in se dnevno ali vsaj enkrat tedensko vrniti v Slovenijo. Kot opozarja Šušteršičeva (2010b, str. 7), se nova olajšava lahko uveljavlja le za te dohodke, ne pa tudi za ostale dohodke rezidenta.

Posebna olajšava je namenjena rezidentom, ki vzdržujejo družinske člane. Med vzdrževane družinske člane štejemo rezidentovega zakonca ali zunajzakonskega partnerja, ki ni zaposlen in opravlja dejavnosti, njegovi dohodki pa so nižji od višine posebne olajšave (Kovač, 2008, str. 163). Poleg že omenjenih med vzdrževane člane štejemo tudi otroke do 18. leta starosti oziroma starejše od 18 let, če so nezaposleni in prijavljeni na ZRSZ ter živijo pri starših, in otroke do 26. leta starosti, ki neprekinjeno oziroma z največ enoletno prekinitvijo nadaljujejo šolanje, obenem pa niso zaposleni in ne opravljajo dejavnosti (115. člen ZDoh-2). V začetku letošnjega leta je zakon spremenil določilo glede pogojev za vzdrževane člane za otroke do 26 let starosti. Tako ni več v veljavi pogoj, da otrok nima dohodkov iz zaposlitve ali opravljanja dejavnosti, ampak da otrok, kot že omenjeno, ni zaposlen oziroma ne opravlja dejavnosti. Sprememba zakona je po mnenju Šušteršičeve (2010b, str.7) odpravila zaplete pri uveljavljanju celotne olajšave za vzdrževanega člana za otroke, ki so zaslužili nekaj denarja (na primer z zbiranjem starega papirja), saj zakon določa, da se olajšava lahko uveljavlja, če so dohodki otroka (družinska pokojnina in dohodki od dela preko napotnice niso vključeni) nižji od višine zadevajoče olajšave. Znesek olajšave za vzdrževanega člana, ki se od drugega vzdrževanega otroka dalje sorazmerno povečuje, je navedena v spodnji tabeli.

Tabela 2: Višina posebne olajšave za davčni leti 2009 in 2010

	Olajšava za leto 2009	Olajšava za leto 2010
Prvi vzdrževani otrok oz. vsak drug vzdrževan član	2.251,46 €	2.287,48 €
Za vzdrževanega otroka, ki potrebuje posebno nego	8.157,99 €	8.288,52 €
Za drugega vzdrževanega otroka	2.447,62 €	2.486,78 €
Za tretjega vzdrževanega otroka	4.082,27 €	4.147,53 €
Za četrtega vzdrževanega otroka	5.716,92 €	5.808,39 €
Za petega vzdrževanega otroka	7.351,57 €	7.469,19 €

Vir: Lestvica za odmero dohodnine in olajšave za leto 2009, 2010; Lestvica za odmero dohodnine in olajšave za leto 2010, 2010.

Podrižnik in Rosenstein (2010) svetujeta uveljavljanje te olajšave osebi oziroma staršu, ki ima višje dohodke in posledično višjo davčno osnovo. Kadar so razlike v dohodkih minimalne, pa naj oba uveljavljata del olajšave (na primer eden prvo polovico leta in drugi drugo polovico), kar se zaradi višanja olajšave posebno obrestuje pri več otrocih. Rezidenti morajo davčnemu organu svojo odločitev o uveljavljanju te olajšave sporočiti do 5. februarja. Odločitev lahko spremenijo kasneje z ugovorom na informativni izračun.³

³ Več o informativnem izračunu v podpoglavju 2.5.

Rezident, ki si plačuje premije prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, lahko zniža obdavčljivo osnovo z **olajšavo za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje**. Svojo obdavčljivo osnovo si lahko zniža v višini 24 % obveznih prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje oziroma 5,844 % pokojnine zavezanca, vendar največ 2.251,46 evrov pri odmeri dohodnine za leto 2009 in največ 2.287,48 evrov za leto 2010. V primeru, da poleg rezidenta zanj premijo plačuje tudi delodajalec, lahko rezident uveljavlja olajšavo v višini dovoljenega zneska, zmanjšanega za olajšavo, ki jo koristi delodajalec. Pogoji za uveljavljanje le-te je odobren in v poseben register vpisan pokojninski načrt (117. člen ZDoh-2; Čok et al., 2009, str. 22; Lestvica za odmero dohodnine in olajšave za leto 2009, 2010; Lestvica za odmero dohodnine in olajšave za leto 2010, 2010).

2.4 Davčna stopnja in davčna obveznost

Davčna obveznost je znesek davka, ki ga mora zavezanec plačati državi in ga izračunamo s pomočjo neto letne davčne osnove. Slednjo dobimo tako, da od letne davčne osnove odštejemo zavezancu pripadajoče stroške in olajšave. Na tako izračunano davčno osnovo apliciramo **davčno stopnjo**, ki pa je odvisna od vrste in višine dohodka (Kovač, 2008, str. 33).

V splošnem so davčne stopnje, glede na odnos med gibanjem davčne stopnje in davčne osnove, lahko proporcionalne, progresivne ali regresivne. Pri proporcionalnih stopnjah se davčna stopnja z višanjem davčne osnove ne spreminja, kar pa ne drži za progresivne in regresivne stopnje. Pri prvih se davčna stopnja z višanjem davčne osnove povečuje, pri drugih pa zmanjšuje (npr. glavarina, kjer vsak posameznik plača enak znesek) (Kovač, 2008, str. 29–30).

V Sloveniji je dohodnina obdavčena po stopničasti progresiji, kar pomeni, da se davčna stopnja posameznega razreda aplicira le na tisti del davčne osnove, ki pade v ta razred (glej Tabela 3). Kadar se davek plačuje od davčne osnove, ki presega nek znesek, govorimo o indirektni progresiji. V Sloveniji so tako obdavčene obresti, ki presegajo prag 1.000 evrov. Poleg že omenjenih poznamo še navadno progresijo, ki pa se od stopničaste razlikuje po tem, da se davčna stopnja razreda, v katerega še vključujemo davčno osnovo, upošteva za celotno davčno osnovo. Tako je bil obdavčen nekdanji davek na izplačane plače (Stanovnik, 2008, str. 49–50).

Tabela 3: Lestvici za odmero dohodnine za leti 2009 in 2010

Leto 2009		Leto 2010	
Če znaša neto letna davčna osnova v €		Če znaša neto letna davčna osnova v €	
Nad	Do	Nad	Do
	7.410,42		7.528,99
	16 %		16 %
7.410,42	14.820,83	7.528,99	15.057,96
	1.185,67 + 27 % nad 7.410,42		1.204,64 + 27 % nad 7.528,99
14.820,83		15.057,96	
	3.186,48 + 41 % nad 14.820,83		3.237,46 + 41 % nad 15.057,96

Vir: Lestvica za odmero dohodnine in olajšave za leto 2009, 2010; Lestvica za odmero dohodnine in olajšave za leto 2010, 2010.

Z razliko od ostalih vrst dohodkov, ki so obdavčeni glede na dohodninsko lestvico, so dohodki od kapitala obdavčeni s fiksno davčno stopnjo, ki znaša 20 %. Kljub temu pa se, z namenom spodbujanja dolgoročnih naložb, davčna stopnja za kapitalske dobičke vsakih pet let lastništva kapitala zniža za 5 odstotnih točk. Kot pojasnjujejo na spletni strani Invest Slovenia (Personal income tax, 2009), je davek od dohodkov od kapitala, tako za rezidente kot tudi za nerezidente, končen davek.

Tako v svetu kot tudi pri nas se srečujemo z določenimi trendi na področju obdavčevanja dohodka fizičnih oseb. Novejši zakoni tako strmiijo k nižanju števila davčnih razredov in davčnih stopenj. S sprejetjem ZDoh-2 smo v Sloveniji dobili tri davčne razrede namesto petih ter najvišjo davčno stopnjo v višini 41 % namesto 50 %. Čeprav davčne stopnje zaenkrat ostajajo enake, pa Ministrstvo za finance, tako kot davčne olajšave, letno usklajuje tudi meje dohodninskih razredov (Fidermuc, 2009; Majcen et al., 2007, str. 27).

2.4.1 Izračuni davčne obveznosti

V nadaljevanju so podani 4 primeri izračunov davčnih obveznosti, s katerimi se srečujejo dijaki in študenti. Izračuni so narejeni za študenta, ki je v preteklem letu prejemal dohodek izključno iz naslova dela preko napotnice. Pri računanju davčne obveznosti je uporabljena davčna lestvica in olajšave za leto 2009. Za vsak primer je podana tudi enačba, ki jo lahko uporabi študent, če želi izračunati višino dohodka, za katero mu na koncu davčnega leta ne bo potrebno plačati davka.

1. primer: študent je vzdrževani družinski član

Študent, za katerega starši uveljavljajo posebno olajšavo, izračuna svojo davčno obveznost tako, da od dohodka, ki ga je zaslužil v davčnem obdobju, odšteje 10 % normirane stroške in posebno osebno olajšavo. Kot kaže spodnji izračun, bi študent v primeru, da njegovi

dohodki znašajo 2.000 evrov, odštel 200 evrov normiranih stroškov in 3.051,35 evrov posebne osebne olajšave. Olajšavo uveljavljamo le do višine pozitivne davčne osnove, zato študent davka od negativne neto davčne osnove ne plača, prav tako pa ne dobi povrnjenega negativnega zneska. Posebno osebno olajšavo bi študent v celoti izkoristil, če bi njegovi dohodki znašali 5.000 evrov. V tem primeru, bi bila davčna osnova 4.500 evrov, neto davčna osnova pa 1.448,65 evrov. Na slednjo se aplicira 16 % davčna stopnja, kar pomeni, da bi bila študentova davčna obveznost 231,78 evrov.

Tabela 4: Primer izračuna za študenta, ki je vzdrževani družinski član

Dohodek	2.000,00 €
Normirani stroški	- 200,00 €
Davčna osnova	= 1.800,00 €
Posebna osebna olajšava	- 3.051,35 €
Neto davčna osnova	= - 1.251,35 €
Davčna obveznost	0,00 €

Spodaj je napisana tudi splošna enačba (1), s katero študent, za katerega starši uveljavljajo olajšavo za vzdrževane člane, lahko izračuna višino neobdavčenih dohodkov (Y_N^*). Slednje dobi tako, da posebno osebno olajšavo (P_{oo}) deli z 0,9. V letu 2010 lahko tak študent zasluži 3.444,63 evrov, pri tem pa mu prihodnje leto ne bo potrebno plačati davka.

$$Y_N^* = \frac{P_{oo}}{0,9} \quad (1)$$

2. primer: študent ni vzdrževani družinski član

Če za študenta starši ne uveljavljajo olajšave za vzdrževane družinske člane, lahko študent poleg posebne osebne olajšave koristi tudi splošno olajšavo. V primeru dohodkov v višini 5.000 evrov študent ponovno odšteje 10 % normiranih stroškov, nato pa še splošno in posebno osebno olajšavo. Ker znaša davčna osnova 4.500 evrov, študent pri izračunu dobi negativno davčno osnovo, kar pomeni, da davka ne plača, prav tako pa tega zneska ne dobi povrnjenega. Študent lahko v celoti izkoristi obe olajšavi pri višjih dohodkih, pri tem pa mora biti pozoren na zniževanje splošne olajšave z višanjem dohodka. Pri dohodku v višini 20.000 evrov, po odštetju normiranih stroškov, znaša davčna osnova 18.000 evrov. Slednjo lahko zniža študent z uveljavljanjem obeh olajšav tako, da dobi neto davčno osnovo v višini 11.897,30 evrov. Za izračun svoje davčne obveznosti študent upošteva dve davčni stopnji, in sicer 16 % za prvih 7.410,42 evrov in 27 % za preostalih 4.486,88 evrov. Študent mora tako plačati 2.397,13 evrov davka.

Tabela 5: Primer izračuna za študenta, ki ni vzdrževani družinski član

Dohodek	5.000,00 €
Normirani stroški	- 500,00 €
Davčna osnova	= 4.500,00 €
Splošna olajšava	- 5.113,35 €
Posebna osebna olajšava	- 3.051,35 €
Neto davčna osnova	= - 3.664,70 €
Davčna obveznost	0,00 €

Za študenta, ki ima možnost uveljavljanja tako splošne kot posebne osebne olajšave, splošna enačba za izračun neobdavčenega zneska ne obstaja, saj se vsako leto poleg mej razredov in olajšav spreminjajo tudi razmerja med njimi. Kljub temu pa za preteklo in letošnje leto velja spodnja enačba (2), ki pravi, da lahko študent zasluži le do višine zgornje meje prvega razreda skupnih dohodkov pri določitvi splošne olajšave (Y_{So}^{1zg}), če se želi izogniti plačilu dohodnine. Kot sledi iz že napisanega, študent, ki ga starši ne uveljavljajo kot vzdrževanega družinskega člana, lahko v letu 2010 zasluži 10.200 evrov, pri tem pa mu ne bo potrebno plačati davka.

$$Y_N^* = Y_{So}^{1zg} \quad (2)$$

3. primer: študent je vzdrževani družinski član, tekom leta plačana akontacija

Kadar starši študenta uveljavljajo kot vzdrževanega člana, lahko študent, pod predpostavko, da mu je bila odtegnjena akontacija dohodnine, zasluži več, kot je prikazano v prvem primeru izračuna, pri tem pa mu po pridobitvi informativnega izračuna davka ne bo potrebno doplačati.

Akontacija dohodnine predstavlja sprotno plačilo davka, dijakom in študentom pa se jo odvaja pri nakazilih s strani študentskega servisa, višjih od 400 evrov. V primeru odvedbe akontacije slednja znaša 25 % dohodka študenta. Kot je razvidno iz spodnjega izračuna, se akontacija v primeru ničelne davčne obveznosti vrne zavezancu. Torej negativna davčna obveznost pomeni vračilo preplačanega davka. V primeru, da študent zasluži 5.000 evrov, ob tem pa mu je bilo odvedenih 100 evrov akontacije, si slednji zniža davčno obveznost za višino akontacije na 131,78 evrov.

Tabela 6: Primer izračuna za študenta, ki je vzdrževani član, ob plačani akontaciji

Dohodek	2.000,00 €
Normirani stroški	- 200,00 €
Davčna osnova	= 1.800,00 €
Posebna osebna olajšava	- 3.051,35 €
Neto davčna osnova	= - 1251,35 €
Plačana akontacija	100,00 €
Davčna obveznost	- 100,00 €

Študent, ki ga starši uveljavljajo kot vzdrževanega družinskega člana in mu je tekom leta odtegnjena akontacija, si lahko višino dohodka, pri kateri mu ne bo potrebno doplačati dohodnine, izračuna po spodnji enačbi (3). Pri izračunu je potrebno upoštevati vplačano akontacijo (A), davek predhodnih razredov v dohodninski lestvici (Tp) ter ustrezno davčno stopnjo (t) in spodnjo mejo tega razreda (Spm). Za pravilen izračun dohodka mora biti izpolnjen pogoj, da je znesek akontacije višji od zneska davka prejšnjih razredov. Če študentu v letu 2010 odvedejo akontacijo v višini 100 evrov, lahko, glede na enačbo (3), zasluži 4.139,08 evrov. V primeru, da študent želi dobiti povrnjeno med letom plačano akontacijo, se mora držati enačbe (1), podane pri prvem primeru, kar pomeni, da študent v zgornjem primeru lahko zasluži zgolj 3.444,63 evrov, hkrati pa bo v naslednjem letu prejel povrnjenih 100 evrov akontacije.

$$Y = \frac{10 \times (A - Tp)}{9 \times t} + \frac{10(Poo + Spm)}{9} \quad (3)$$

4. primer: študent ni vzdrževani družinski član, tekom leta je vplačana akontacija

Tako kot študentu, ki je prijavljen kot vzdrževani družinski član, tudi študentu, ki to ni, lahko ob nakazilu dohodka odtegnejo akontacijo davka. Kadar študent želi povrnjeno celotno akontacijo, njegovi dohodki ne smejo presegati dohodkov, podanih pri drugem primeru izračuna oziroma njegov dohodek mora biti na ravni neobdavčenega dohodka. Iz tega sledi, da študent, ki je zaslužil 5.000 evrov, pri tem pa plačal 350 evrov akontacije, po odbitku normiranih stroškov in splošne olajšave, dobi povrnjenih vseh 350 evrov akontacije, kar je razvidno iz spodnjega izračuna. Nasprotno pa se študentu z dohodki v višini 20.000 evrov in vplačanih 1.500 evri akontacije zniža davčna obveznost iz 2.397,13 evrov na 897,13 evrov.

Tabela 7: Primer izračuna za študenta, ki ni vzdrževani član, ob plačani akontaciji

Dohodek	5.000,00 €
Normirani stroški	- 500,00 €
Davčna osnova	= 4.500,00 €
Splošna olajšava	- 5.113,35 €
Posebna osebna olajšava	- 3.051,35 €
Neto davčna osnova	= - 3.664,70 €
Vplačana akontacija	350,00 €
Davčna obveznost	- 350,00 €

Davčni zavezanec, ki izpolnjuje pogoje za koriščenje posebne osebne in splošne olajšave ter mu je bila tekom leta odtegnjena akontacija dohodnine, si lahko po spodnji enačbi (4) izračuna dohodek, pri katerem mu po prejemu informativnega izračuna ne bo potrebno plačati davka. Čeprav je enačba zelo podobna tisti pri tretjem primeru izračuna, dodana je samo splošna olajšava (S_o), pa mora biti študent pri izračunu pozoren na rezultat. Ker se višina splošne olajšave niža z višino dohodka, se lahko zgodi, da pri določeni višini olajšave dobimo rezultat, h kateremu vzeta splošna olajšava ne pripada. V tem primeru je potrebno v enačbo vstaviti splošno olajšavo naslednjega razreda. Če pri izračunu študent dobi višino dohodka, ki je skladna z vzeto olajšavo, slednje ni potrebno nižati, saj bi tako lahko dobil višino dohodka, ki ob danih pogojih ni maksimalna. Kljub že omenjenemu pa mora biti tudi pri tej enačbi izpolnjen pogoj, ki pravi, da je znesek plačane akontacije višji od zneska davka, izračunanega za predhodne razrede. Kot sledi iz spodnje enačbe (4), lahko študent, ki ga starši letos ne uveljavljajo kot vzdrževanega člana in med letom plača 350 evrov akontacije, zasluži 10.484,04 evre, ob tem pa mu prihodnje leto ne bo potrebno plačati davka.

$$Y = \frac{10 \times (A - T_p)}{9 \times t} + \frac{10 \times (P_{oo} + S_o + S_{pm})}{9} \quad (4)$$

2.5 Plačilo davka

Plačilo dohodnine v Sloveniji obravnava velik del dveh zakonov, in sicer Zakon o dohodnini-2 ter Zakon o davčnem postopku-2. Slednji se v členih od 267 do 351 osredotoča na posamezne stopnje, ki so potrebne za plačilo davka, medtem ko ZDoh-2 od 123. do 142. člena obravnava vsebinski pogled na sprotno plačevanje davka in letni poračun, hkrati pa se posveča tudi odpravi dvojne obdavčitve in namenitvi dela dohodnine.

Zaradi razbremenitve davčnih zavezancev in rednih prilivov v državno blagajno se dohodnina plačuje sproti, s tako imenovanimi **akontacijskimi davki**. Ločimo tri načine plačevanja, in sicer davek po odbitku, samoobdavčitev ter davek, plačan na osnovi odločbe

o odmeri davka. Pri prvem načinu je plačnik dohodka zavezanca tudi plačnik davka. Najpogosteje se davek po odbitku uporablja pri izplačilu plač, kjer delodajalec za svojega delavca plača tudi akontacijo dohodnine. Kadar sta davčni zavezanec in plačnik dohodka ista oseba, to je pri dohodku iz dejavnosti, ki poleg tega izračunava davčno osnovo na podlagi dejanskih stroškov, mora ta zavezanec sam obračunati in plačati akontacijo dohodnine. Tak način plačevanja imenujemo samoobdavčitev. Tretji način, plačilo na osnovi odločbe davčnega organa o odmeri davka, se uporablja, ko plačnik dohodka zavezanca ni dolžan plačati davka po odbitku. V tem primeru mora zavezanec davčnemu organu oddati napoved dohodkov, ta pa mu nato izda odločbo. Roke za oddajo napovedi natančneje določa Zakon o davčnem postopku-2. Primeri, pri katerih se upošteva tak način medletnega plačila, so dohodki iz oddajanja premoženja v najem in prenosa premoženjske pravice, dohodki iz dejavnosti, kadar se pri izračunu upoštevajo normirani stroški idr. (Čok et al., 2009, str. 23, 24; Stanovnik, 2008, str. 51).

ZDoh-2 v členih od 127 do 131 natančno določa, kako se izračuna akontacijo dohodnine za posamezno vrsto dohodkov. Tako na primer akontacijo od dohodka iz zaposlitve izračunamo na enak način kot letno davčno obveznost, le da uporabimo sorazmerno manjše zneske olajšav in dohodninske lestvice. Na mesečni ravni uporabljamo 1/12 teh zneskov. Akontacija od dohodkov iz drugega pogodbenega razmerja, glede na zakon, znaša 25 % teh dohodkov. Kovač (2008, str. 164) pri tem opozarja, da se akontacija dohodnine za dohodke iz naslova študentskega dela ne izračuna in ne plača, če posamezno izplačilo dohodka ne presega 400 evrov. Ne glede na prejšnji stavek pa mora študentski servis študentu, ki ne izpolnjuje pogojev za posebno osebno olajšavo, ob vsakem nakazilu od zasluženega dohodka odvesti 22,5 % (normirani stroški so že vključeni) akontacije dohodnine (e-Študentski servis, 2009, str. 9).

V začetku koledarskega leta je potrebno narediti poračun za preteklo davčno leto. Od leta 2008 dalje davčnim zavezancem rezidentom v Sloveniji ni več potrebno vložiti napovedi dohodkov za izračun dohodnine davčnemu uradu, razen v primeru dohodka iz kapitala, dejavnosti in od oddajanja premoženja v najem (kadar gre za večmesečno napoved), ko mora napoved vložiti do 28. februarja, 31. marca oziroma do 15. januarja tekočega leta za preteklo. Podatke za izračun davčni urad prejme do konca januarja od izplačevalca dohodka, ki mora v istem obdobju podatke posredovati tudi zavezancu, ta pa jih je dolžan hraniti pet let. Davčni urad mora najkasneje do 31. maja sestaviti in odpremiti informativni izračun, na katerega se rezident lahko pritoži v 15 dneh od vročitve, v nasprotnem primeru izračun postane dokončna odločba (Čok et al., 2009, str. 24; Ministrstvo za finance, 2009, str. 16; 267. člen Zakona o davčnem postopku – 2, Ur.l. RS, št. 117/2006, 24/2008-ZDDKIS, 125/2008, 20/2009-ZDoh-2D, 47/2009, Odl. US: U-I-54/06-32 (48/2009 popr.), 110/2009 (1/2010 popr.), 43/2010, v nadaljevanju ZDavP-2).

Kljub temu, da informativni izračun sestavlja Davčna uprava Republike Slovenije (v nadaljevanju DURS), se v njem lahko pojavijo napake v škodo ali korist zavezancu. Petra Mlakar zato svetuje pregled izračuna in oddajo ugovora v primeru kakršne koli pomanjkljivosti. Če davčna uprava naknadno ugotovi nepravilnosti, zoper katere zavezanec ni ugovarjal, lahko slednjega doleti kazen do 1.200 evrov. Z ugovorom zoper informativni izračun lahko rezident zahteva uveljavljanje dejanskih stroškov, povezanih z delom, sicer mu ti niso priznani (Fidermuc, 2010).

V primeru, da davčni rezident ni prejel informativnega izračuna do 15. junija, je dolžan vložiti napoved za odmero dohodnine do konca julija. Na podlagi napovedi davčni organ do 31. oktobra izda odločbo. Do istega datuma mora biti izdana tudi odločba, ki je odgovor na pritožbo zoper informativni izračun. Davčnemu zavezancu, katerega dohodki v preteklem letu ne presegajo višine splošne olajšave, ni potrebno vložiti napovedi za odmero dohodnine (267., 268. in 276. člen ZDavP-2).

Oba zakona obravnavata tudi dvojno obdavčitev oziroma njeno odpravo. Rezident tako lahko, glede na 136. člen ZDoh-2, uveljavlja odbitek davka od dohodkov z virom izven Slovenije, za tiste dohodke, ki so v Republiki Sloveniji vključeni v osnovo za dohodnino. Kot v 273. členu določa ZDavP-2, se odbitek davka lahko uveljavlja v napovedi za odmero dohodnine ali v ugovoru zoper informativni izračun, v obeh primerih pa je potrebno priložiti ustrezna dokazila.

Rezident lahko zahteva, da se do 0,5 % njegove dohodnine nameni enemu ali več upravičencem, ki jih Vlada RS določi v Sklepu o objavi seznama upravičencev do donacij za posamezno davčno leto. Upravičence delimo na politične stranke, reprezentativne sindikate in tiste, ki opravljajo splošno-koristne namene. Za slednje je značilno, da morajo biti njihove dejavnosti opredeljene kot nepridobitne (142. člen ZDoh-2).

Znesek dohodnine, ki jo mora davčni zavezanec doplačati, lahko slednjemu povzroča visoko finančno breme. V takem primeru Šušteršičeva (2010a, str. 30) svetuje koriščenje možnosti obročnega odplačila ali odloga plačila. Kadar zavezanec svojega dolga državi ne zmore poplačati v enkratnem znesku in hkrati ne more zagotoviti zavarovanja (navadno je to bančna garancija), lahko na davčnem uradu zaprosi za možnost plačila v treh obrokih. V primeru zagotovitve zavarovanja pa davčni urad lahko odobri plačilo davka v največ 12 mesečnih obrokih oziroma odlog plačila za eno leto. Če zavezanec dokaže, da bi plačilo dohodnine resno ogrozilo preživljanje njega in njegovih družinskih članov, se mu lahko dodeli odpis, delni odpis ali odlog plačila za dve leti oziroma plačilo v največ 24 mesečnih obrokih.

3 ANALIZA SPLETNIH ANKET

Kot je omenjeno v uvodu, skušam s tem diplomskim delom preveriti dve hipotezi, in sicer, da je poznavanje obdavčitve študentskega dela v Sloveniji slabo in da je trenutni sistem pomanjkljiv. S tem namenom sem na spletni strani lka.si oblikovala dve spletni anketi. Prva je bila namenjena dijakom in študentom, ki delajo preko študentskega servisa (Priloga št. 1), druga pa njihovim staršem (Priloga št. 2). Podatki, ki sem jih pridobila med 10. julijem in 9. avgustom letos, so predstavljeni v naslednjih dveh podpoglavjih, izpisi analiz pa so na voljo v prilogah št. 3 in 4.

3.1 Analiza ankete med dijaki in študenti

Spletno anketo, namenjeno dijakom in študentom, je izpolnilo 136 oseb, od tega je bilo ustrezno izpolnjenih le 61 anket ali 44,9 % vseh anket. Razlog za tak odstotek pravilno izpolnjenih anket leži predvsem v tem, da večina anketiranih ankete ni rešila v celoti oziroma je anketo samo odprla, rešila pa ne. Mladi so do ankete lahko dostopali preko spletnega foruma Ekonomske fakulte Univerze v Ljubljani, foruma Dijaski.net, povezave na socialni mreži Facebook in preko neposrednih povezav, posredovanih s pomočjo elektronske pošte.

Vprašalnik je pravilno izpolnilo 80,3 % žensk in 16,4 % moških, preostalih 3,3 % oseb se glede spola ni hotelo opredeliti. Več kot polovica anketirancev (50,8 %) je bilo starih med 21 in 23 let, s 23 % pa so jim sledili starejši od 23 a mlajši od 25 let. Slaba desetina vprašanih (9,8 %) je bila starejša od 25 let, malo nižji (8,2 %) pa je bil odstotek starih med 19 in 21 let. Med vprašanimi je bilo tudi nekaj oseb starih med 15 in 17 let ter med 17 in 19 let. Prvih je bilo 3,3 % drugih pa 4,9 % vprašanih mladih. Zaradi neizrazitih rezultatov za posamezni starostni razred sem za potrebe analize anketirance razdelila v tri skupine. Prvo skupino predstavljajo dijaki in študenti stari do 21 let, drugo skupino študenti, starejši od 21, vendar mlajših od 23 let, tretjo skupino pa vsi študenti, starejši od 23 let.

a) Delo preko študentskega servisa

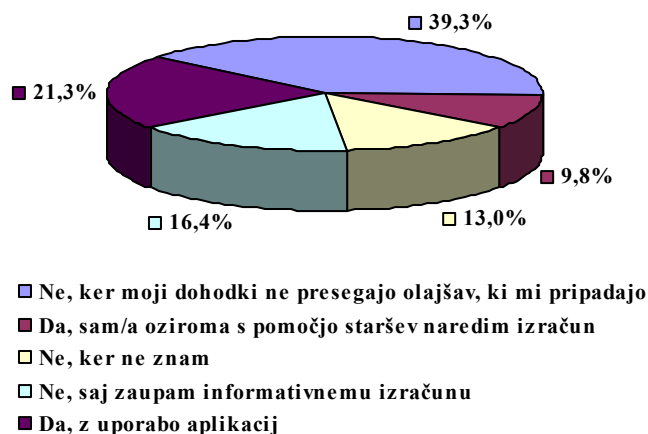
Kar dve petini vprašanih dela preko študentskega servisa celo leto, med njimi prevladujejo študenti, starejši od 21 let. Dijaki in študenti nižjih letnikov dodiplomskega študija se v večini poslužujejo dela med poletnimi počitnicami (40,0 %) oziroma priložnostnih del nekaj dni v letu (30,0 %). Delo med poletnimi počitnicami, skupaj s polletnim delom, pri študentih, starejših od 23 let, zaseda drugo mesto v pogostosti dela preko študentskega servisa. V vsakem od omenjenih časovnih obdobjih dela po 20,0 % vprašanih iz te starostne skupine. Študentje, stari med 21 in 23 let, se poleg celoletnega dela poslužujejo tudi polletnega (16,1 %) in priložnostnih del za nekaj dni v letu (12,9 %). Vsi vprašani najmanj zanimanja kažejo za delo v povprečju med enim in tremi meseci na leto.

Odgovori pri tem vprašanju so pričakovani. Redno vpisani dijaki imajo šolske obveznosti od septembra do junija, nočnega dela pa zaradi starosti še ne smejo opravljati. Za delo jim ostanejo proste le počitnice, popoldnevi in vikendi, vendar pa se delo lažje dobi med počitnicami. Študenti nižjih letnikov dodiplomskega študija, ki se šele privajajo na nov sistem učenja in drugih študijskih obveznosti, si poredko ob vsem tem vzamejo čas še za delo. Čas si vzamejo le tisti, ki si z dohodki tovrstnega dela dejansko omogočijo študij. Študenti višjih letnikov dodiplomskega študija, absolventi in tisti na podiplomskem študiju, ki so sistem že do dobra osvojili, si za delo vzamejo več časa. Ob ustrezni razporeditvi predavanj lahko tako v povprečju delajo pol leta ali celo vse leto (slednje velja predvsem za absolvente).

b) Dohodnina

Z vprašalnikom sem želela izvedeti, ali si dijaki in študenti v začetku leta za preteklo leto izračunajo dohodnino in kako si znižujejo višino davčne obveznosti. Kot je razvidno iz spodnje slike, si skoraj dve petini (39,3 %) vprašanih v začetku leta ne izračunava dohodnine, saj njihovi dohodki ne presegajo olajšav, ki jih lahko uveljavljajo. Kar 31,1 % anketiranih si dohodnino izračuna, večinoma s pomočjo raznih aplikacij, nekateri pa tudi sami oziroma s pomočjo staršev. Preostali si svoje davčne obveznosti ne izračunavajo, saj zaupajo informativnemu izračunu (16,4 %) oziroma ker izračuna ne znajo narediti (13,1 %).

Slika 1: Grafični prikaz odgovorov na vprašanje, ali si mladi v začetku leta za preteklo leto izračunajo dohodnino

Razlik med spoloma skoraj ni, vseeno pa ženske prevladujejo v uporabi raznih aplikacij. Takšnega izračuna se poslužuje 24,5 % žensk in samo 10 % moških. Pri slednjih se lahko opazi tudi višji odstotek tistih, ki izračuna ne znajo narediti. Takih je 20 % moških, pri

ženskah je odstotek nižji in znaša 12,2 %. Vseeno pri obojih prevladuje odstotek tistih, katerih dohodki ne presegajo olajšav in zato izračunov ne delajo.

V nasprotju z razlikami med spoloma so razlike med starostnimi skupinami precejšnje. Ker dijaki in študenti do 21 let večinoma delajo med poletnimi počitnicami, si velika večina (70 %) dohodnine ne izračuna. Ob povprečni urni postavki 4,20 evra in osemurnem delavniku skozi celo poletje dijakov ali študentov zaslužek znaša približno polovico posebne osebne olajšave, zato izračuni dejansko niso potrebni. Tudi pri drugih dveh starostnih skupinah tretjina oseb ne izračunava davčne obveznosti, ker dohodki ne presegajo olajšav. Ne glede na to pa v starostni skupini med 21. in 23. leti skoraj 26 % študentov ne dela izračunov, ker zaupa informativnemu izračunu, slabih 13 % pa izračuna ne zna napraviti. Preostali izračun naredijo v večji meri z uporabo aplikacij. V najvišji starostni skupini, starejši od 23 let, več kot polovica vprašanih naredi izračun, od tega jih 36 % izračun naredi samih, preostalih 64 % pa z uporabo aplikacij.

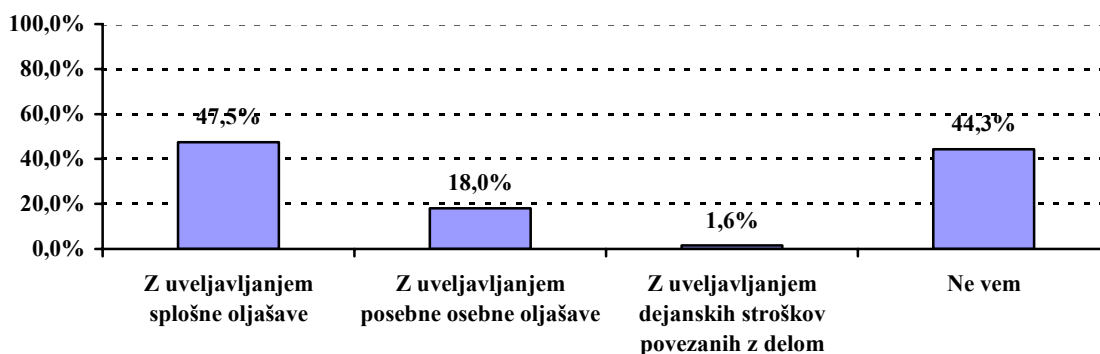
Sodeč po rezultatih ankete, slaba polovica (43,3 %) dijakov in študentov med letom ne posveča nobene pozornosti višini davka, ki ga bodo morali plačati v začetku naslednjega leta. Del anketiranih (13,3 %) si med letom izračuna višino neobdavčenega dohodka, spet drugi pa pazijo, da s svojimi dohodki ne presežejo posebne osebne olajšave (8,3 %) oziroma posebne osebne in splošne olajšave skupaj (31,3 %).

Starostna analiza razkriva, da dijaki in študenti med letom posvečajo pozornost dohodnini sorazmerno z obsegom dela. Medtem ko se v najmlajši starostni skupini 70 % vprašanih z dohodnino med letom ne ukvarja, skoraj polovica (45,2 %) tistih med 21. in 23. letom kontrolira svoje dohodke, da ne presežejo obeh pripadajočih olajšav. V tej skupini si posamezniki (9,7 %) že sami izračunajo višino neobdavčenega dohodka, odstotek takih se v naslednji skupini poveča na 25 %. Ker 60 % študentov, starejših od 23 let, med letom dela na znižanju svoje davčne obveznosti, bodisi z lastim izračunom bodisi z neprekoračitvijo olajšav, je v primerjavi z najmlajšo starostno skupino podan jasen primer sorazmerne povezanosti med časom, ki ga dijaki in študenti med letom namenijo dohodnini in obsegom dela preko študentskega servisa.

Ne glede na napisano 73,8 % anketiranih dijakov in študentov za preteklo leto ni plačalo dohodnine. Od vseh anketirancev jih 9,8 % v letu 2009 ni delalo, preostalih 16,4 % pa je moralo plačati dohodnino, v večini med 50 in 100 evri. Med ženskami je moralo dohodnino plačati 18,4 % vprašanih žensk oziroma 8,4 odstotnih točk več žensk kot moških. Glede na starost so dohodnino plačali predvsem predstavniki starejših dveh starostnih skupin, od tega je bilo več plačnikov starejših od 23 let, kjer jih je bilo med vsemi, starejšimi od 23 let, kar 25 %.

S sedmim vprašanjem ankete sem želela izvedeti, kako si mladi dejansko znižujejo svojo davčno osnovo (glej Sliko 2). Izmed vseh anketiranih jih 18 % svojo davčno osnovo znižuje z uveljavljanjem posebne osebne olajšave, 47,5 % pa tudi z uveljavljanjem splošne olajšave. Le 1,6 % vprašanih z ugovorom zoper informativni izračun oziroma pri oddaji napovedi dohodnine uveljavlja dejanske stroške, povezane z delom. Slednje možnosti se poslužujejo samo ženske, starejše od 23 let. Ta podatek ni tako presenetljiv, saj mnogi dijaki in študenti ne vedo, da obstaja možnost uveljavljanja dejanskih stroškov, po drugi strani pa sta za znižanje davčne osnove mnogokrat dovolj že obe olajšavi.

Slika 2: Grafični prikaz načinov zniževanja davčne osnove med mladimi

Pri vprašanju o tem, kako si mladi dejansko nižajo svojo davčno osnovo, se je 44,3 % dijakov in študentov odločilo za odgovor »Ne vem«. K temu odstotku so najbolj pripomogle osebe, mlajše od 21 let, kjer se jih je za odgovor odločilo kar 90 %. Nevednost pri starejših sicer upada, a je v najstarejši starostni skupini prisotna pri tretjini vprašanih. Razlika, čeprav manjša, je opazna tudi pri spolu. Pri moških se je za ta odgovor odločila tretjina, pri ženskah pa odstotek naraste na 44,9 %. Višji odstotek pri mlajših se lahko pojasni z dejstvom, da večina ne dobi informativnih izračunov oziroma za to skrbijo njihovi starši. Zaskrbljujoče pa je, da študenti, ki bodo kmalu na trgu dela iskali redno zaposlitev, ne poznajo osnov dohodnine.

Kljub temu, da dobrih 80 % vprašanih, ki so v preteklem letu delali preko študentskega servisa, letos ni plačalo dohodnine, menim, da dijaki in študenti, predvsem v starostni skupini med 21. in 23. letom, premalo poznajo pravice in obveznosti, povezane z dohodnino. V tej starostni skupini 12,9 % vprašanih ne zna narediti izračuna dohodnine, več kot četrtina pa izračuna ne dela, saj zaupa informativnemu izračunu. Glede na to, da se DURS pri izračunu lahko zmoti, bi študenti morali znati preveriti izračun, saj je možno, da preplačajo svojo davčno obveznost, vsekakor pa bi se s tem izognili visokim kaznim v primeru napačnega izračuna. Ker tudi pri sedmem vprašanju slabih 40 % oseb te skupine ni vedelo, kako si znižuje davčno osnovo, lahko za to starostno skupino potrdim svojo prvo hipotezo. Pri mlajših od 21 let, kljub visokim odstotkom, ki kažejo nepoznavanje, hipoteze

ne morem ne potrditi ne ovreči. Pri majhnem obsegu dela so dohodki na letni ravni razmeroma nizki, izračuni in poznavanje dohodnine pa večinoma nepotrebni. Za študente, starejše od 23 let, lahko hipotezo potrdim le delno. Čeprav je odstotek tistih, ki izračuna ne delajo, ker jih ne znajo oziroma ker zaupajo informativnemu izračunu, nizek, še vedno tretjina oseb ne pozna možnosti znižanja svoje dohodnine. Posledično je morala četrtnina teh študentov oziroma slaba tretjina, če upoštevam tiste, ki so delali, za lansko leto plačati dohodnino. Nekateri tudi več kot 500 evrov, kar je v kriznih časih za marsikaterega Slovenca zelo veliko.

c) Primernost sistema

Dijaki in študenti večino informacij v zvezi z dohodnino dobijo pri starših (45,9 %) in na študentskem servisu (42,6 %). Slaba tretjina jih za nasvet vpraša prijatelje oziroma DURS, nekaj (11,5 %) pa jih informacije poišče na spletnih forumih. Moški odgovore na svoja vprašanja iščejo predvsem pri prijateljih (60 %) in starših (50 %), ženske pa vprašanja raje kot prijateljem postavijo študentskemu servisu (46,9 %). Kljub temu se jih veliko še vedno obrne na starše (42,9 %) in DURS (30,6 %), ki pa pri moških ni tako popularen. Nanj se jih obrne le 10 % vprašanih.

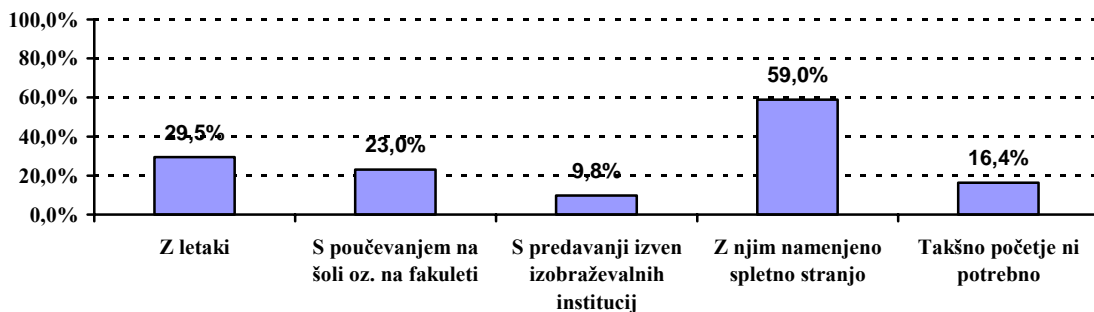
Predstavniki najmlajše starostne skupine informacije v zvezi z dohodnino v veliki večini (70 %) dobijo pri starših, nekateri pa tudi na DURS-u (20 %). Čeprav pri starejših prvi odstotek upade, so starši še vedno pomemben vir informacij. Naraščati pa začneta odstotka tistih, ki podatke dobijo na študentskem servisu in na DURS-u. Prvega se poslužuje 48,4 %, starih med 21 in 23 let, in 50 %, starejših od 23 let, drugega pa 19,4 % oseb druge starostne skupine in 40 % tretje.

Z devetim vprašanjem sem želela izvedeti, ali je po mnenju mladih trenutni sistem obdavčitve primeren. Večina anketiranih (67,2 %) je na vprašanje odgovorila pritrdilno, 31,1 % dijakov in študentov pa s trenutnim sistemom ni zadovoljnih. Večina slednjih meni, da študentsko delo ne bi smelo biti obdavčeno, med drugim tudi zato, ker dohodki niso tako visoki oziroma ker se dohodke večinoma porabi za šolanje. Pri odgovorih se zopet pojavi nepoznavanje, tokrat celotnega sistema študentskega dela. Dijaki in študenti namreč mešajo koncesijske dajatve podjetij in dohodnino ter plačnike in prejemnike denarja, zbranega z enim ali drugim načinom.

Da si mladi želijo izboljšati znanje s področja dohodnine, so pokazali pri zadnjem anketnem vprašanju, kjer je posredovanju davčne uprave pri približevanju obdavčitve dohodkov dijakom in študentom nasprotovalo zgolj 16,4 % vprašanih. Preostali v večini (59 %) podpirajo idejo o izdelavi spletne strani, ki bi bila namenjena samo njim. Dvotretjinska podpora se pojavi pri obeh spolih, kot tudi pri vseh starostnih skupinah. Druga možnost približevanja obdavčitve dohodkov mladim, ki jo podpira 29,5 % vprašanih, so letaki. Slednjo možnost so izbrali predvsem moški (40 %) in predstavniki

druge starostne skupine (38,7 %). Odstotek je podoben tudi pri osebah, mlajših od 21 let, medtem ko se pri starejših od 23 let prepolovi. Anketiranci so naklonjeni tudi poučevanju v izobraževalnih institucijah (23 %) oziroma izven njih (9,8 %). Prvo možnost je izbralo 22,4 % žensk in le 10 % moških, drugo pa 6,1 % žensk in kar 30 % moških. Starostno so izobraževanju na šolah oziroma fakultetah najbolj naklonjeni stari med 21. in 23. letom, kjer se jih za to možnost zavzema 25,8 %, v preostalih dveh skupinah pa malo manj, to je 20 %. Predavanja izven izobraževalnih institucij bi najraje imelo 15 % starejših od 23 let in 10 % mlajših od 21 let. Najnižji odstotek se pojavi v srednji starostni skupini, kjer tak način poučevanja podpira 6,5 % vprašanih.

Slika 3: Grafični prikaz predlogov dijakov in študentov davčni upravi pri približevanju obdavčitve dohodkov študentskega dela mladim

Glede na podatke ankete, ki je bila namenjena dijakom in študentom, ki delajo preko študentskega servisa, svoje druge hipoteze ne morem potrditi. S trenutno ureditvijo sistema obdavčitve se strinjata dve tretjini vprašanih, kljub temu še vedno obstaja dovolj prostora za izboljšave.

3.2 Analiza ankete med starši

Za potrditev oziroma ovržbo hipotez sem izdelala tudi anketo, ki je bila namenjena staršem dijakov in študentov, ki delajo preko študentskega servisa. Starši so anketo lahko izpolnili preko povezav, dostopnih na Siolovem forumu, na forumu spletne strani podsvojostreho.net ter na forumu spletne strani Med.Over.Net. Poleg omenjenih načinov pa je bilo do ankete moč dostopati tudi preko neposredne povezave, posredovane s pomočjo elektronske pošte. Čeprav je anketo izpolnilo 159 staršev, je bilo ustrezno izpolnjenih anket 60 oziroma 37,7 % vseh. Razlog za nizek odstotek ustreznih anket, je enak kot pri prvi anketi, to je, da je večina staršev anketo zgolj odprla oziroma da jo je le začela izpolnjevati.

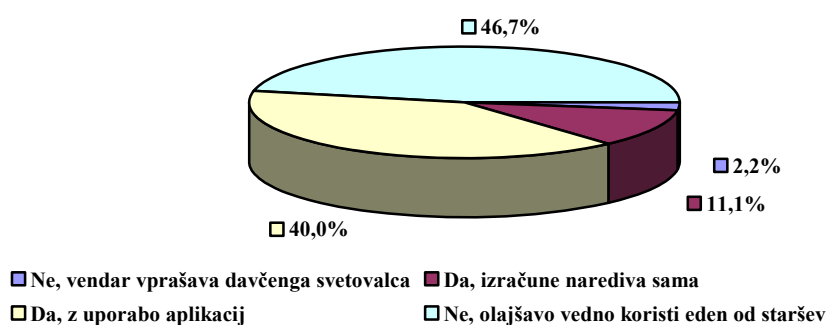
Med anketiranimi je bilo 73,3 % žensk in 23,3 % moških. Preostalih 3,3 % vprašanih se glede spola ni opredelilo. Anketirance sem vprašala tudi po starosti. Največ staršev (48,3 %) je bilo starejših od 45 let in mlajših od 50 let, sledili pa so jim starejši od 50 let, ki jih je bilo 21,7 %. Staršev do 35 let je bilo razmeroma malo, medtem ko je bilo starejših od 35 let a mlajših od 40 let 13,3 %, tistih do 5 let starejših pa 15 %. Zaradi neizrazitih rezultatov po posameznih starostnih razredih sem oblikovala dve starostni skupini. V prvo spadajo vsi stari do 45 let, v drugo pa vsi starejši.

a) Vzdrževani družinski član

Večina vprašanih (75 %) uveljavlja svojega otroka kot vzdrževanega družinskega člana. Odstotek se glede na starost in spol skoraj ne spremeni. Malo nižji je le pri moških, kjer svojega otroka uveljavlja 64,3 % vprašanih, kar je 13 odstotnih točk manj kot pri ženskah. Starši, ki svojega otroka ne uveljavljajo kot vzdrževanega člana, kot razlog za to navajajo, da otroka uveljavlja drug starš, nekateri pa s tem otroku dopuščajo koriščenje splošne olajšave. To velja predvsem v primerih, ko otrok dela preko študentskega servisa dalj časa oziroma so njegovi dohodki visoki.

Slaba polovica anketiranih (46,7 %) ne glede na otrokove dohodke koristi olajšavo za vzdrževane družinske člane. Kot je razvidno iz spodnje slike, 40 % staršev skupaj z otrokom v začetku leta s pomočjo aplikacij izračuna, komu bi olajšava bolj koristila, dobra desetina pa jih izračune naredi sama. Preostalih 2,2 % oseb izračunov ne dela, ampak za to vpraša davčnega svetovalca.

Slika 4: Grafični prikaz odgovorov na vprašanje, ali starši z otrokom v začetku leta izračunajo, komu bi olajšava bolj koristila

Več kot polovica mater skupaj z otrokom ugotavlja, kdo naj koristi olajšavo. Največ jih izračun dela s pomočjo raznih aplikacij (38,2 %), nekaj pa jih izračune dela samih (11,8 %). Za nasvet davčnega svetovalca prosi 2,9 % žensk, medtem ko moški ne izbirajo te možnosti. Slednji tudi v manjši meri delajo izračune, saj so kar v 55,6 % primerov odgovorili, da olajšavo vedno uveljavlja eden od staršev.

Pri starostni analizi do večjih razlik prihaja pri deležu tistih staršev, ki delajo izračune. Starejši od 45 let se poslužujejo predvsem izračunov s pomočjo aplikacij (45,2 %), z razliko od mlajših, pri katerih so načini izračunov skoraj izenačeni. Vseeno obstaja rahel poudarek na izračunih z uporabo aplikacije (28,6 %). Ne glede na starost pa se število tistih, kjer posebno olajšavo vselej koristi eden od staršev, vedno giblje v bližini polovice.

Rezultati starostne analize so nekoliko presenetljivi, saj bi se starejši morali, po mojem mnenju, v večji meri posluževati lastnih izračunov, ki so jih delali še pred uveljavitvijo prejemanja informativnih izračunov s strani DURS-a. Hkrati pa sem pričakovala večjo uporabo aplikacij s strani mlajših staršev, ki so tehnološko bolj izobraženi.

Anketiranci svojim otrokom pri zniževanju njihove davčne obveznosti pomagajo na več načinov, in sicer z izračunom višine neobdavčenega dohodka tekom leta oziroma na začetku leta za preteklo leto z ugotavljanjem ustrezne kombinacije olajšav. Obeh načinov se poslužuje 23,3 % vprašanih. Nekaj staršev (1,7 %) svojim otrokom pomaga tudi oziroma samo z ugovorom zoper informativni izračun, v katerem uveljavljajo dejanske stroške, povezane z delom. Veliko staršev (35 %) svojim otrokom ne pomaga pri zniževanju, ker dohodki otrok ne presegajo višine posebne osebne olajšave. Od vseh anketiranih je bilo 5 % takih, ki otroku pri zniževanju dohodnine ne pomagajo, ker mu ne znajo oziroma ker jih otrokovi dohodki ne zanimajo.

Razlik med spoloma pri tistih, ki pri nižanju davčne osnove otroku ne pomagajo, ker dohodki ne presegajo olajšave, skoraj ni in se pri obeh giblje okoli 36 %. Se pa razlike zato pojavijo drugje. Slaba tretjina žensk tako otrokom pomaga v začetku oziroma tekom leta, medtem ko se za to možnost odloča 7,1 % oziroma 14,3 % moških. Slednji po drugi strani, otrokom pomagajo tudi z ugovorom zoper informativni izračun, česar se ženske ne poslužujejo. Dobra petina moških otrokom ne pomaga, ker jih njihovi dohodki ne zanimajo. Takega primera pri ženskah ni.

Pri pomoči otrokom so mlajši starši bolj aktivni. Čeprav sta odstotka tistih, ki med letom izračunajo višino neobdavčenih dohodkov, skoraj enaka pri obeh starostnih skupinah (okoli 23 %), pa odstotek pri mlajših precej naraste, ko pride do ugotavljanja ustrezne kombinacije olajšav, saj je takih kar 33,3 % mlajših in 19 % starejših od 45 let. V drugi starostni skupini se, glede na prvo, odstotek tistih, ki otroku ne pomaga zaradi nizkih dohodkov, skoraj podvoji in znaša 40,5 %.

Sodeč po rezultatih ankete starši otrok, ki delajo preko študentskega servisa, dobro poznajo obdavčitev dohodkov svojih otrok. Odstotek tistih, ki otroku pri zniževanju davčne obveznosti ne znajo pomagati, je razmeroma majhen. Veliko pa je takih, ki otrokom pomaga med letom ali v začetku leta za preteklo leto in se po potrebi odreče olajšavi za vzdrževanega družinskega člana z namenom, da otrok dohodnine ne plača. Kljub vsemu pa

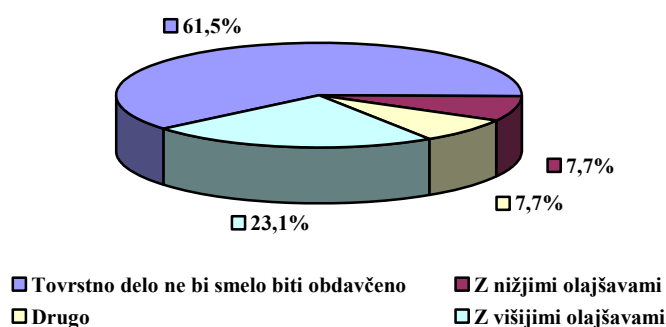
starši poredko svetujejo otrokom ugovor zoper informativni izračun in s tem uveljavljanje dejanskih stroškov, povezanih z delom oziroma tega načina zniževanja davčne obveznosti ne poznajo. Ne glede na to lahko, sodeč po ostalih odgovorih, ovržem svojo prvo hipotezo in zaključim, da starši dovolj dobro poznajo sistem obdavčitve dohodka od dela preko študentskega servisa.

b) Primernost sistema

Podobno kot dijake in študente, sem tudi njihove starše povprašala po mnenju o primernosti sistema obdavčitve dohodkov od dela preko študentskega servisa. Mnenja staršev se pri tem vprašanju razlikujejo od mnenj mladih, kjer je večina odgovorila pritrdilno. Pri starših je moč zaznati neko oklevanje, kljub temu jih je 51,7 % odgovorilo pritrdilno, 5 % pa se jih je vzdržalo. Izrazito pritrdilno so odgovarjali moški, takih je 71,4 %, ženske so po drugi strani bolj neodločene in se zato oba odgovora bližata 50 %. Starostno je rezultat bolj izrazit. Starši stari nad 45 let so z dvotretjinsko večino odgovorili, da je sistem dobro urejen, medtem ko so starši do 45 let odgovorili ravno obratno.

Rešitev za izboljšanje sistema mnogi anketiranci (61,5 %) vidijo v neobdavčitvi tovrstnih dohodkov (glej Sliko 5). Slaba četrtina vprašanih, ki s trenutnim sistemom ni zadovoljna, bi zvišala olajšave, 7,7 % pa se olajšave zdijo previsoke. Očetje bi sistem najraje izboljšali z višjimi olajšavami (50 %), večina mater (65 %) pa meni, da ti dohodki ne bi smeli biti obdavčeni. S tem se strinja tudi četrtina moških, preostala četrtina pa tako kot 5 % žensk meni, da bi bilo potrebno znižati olajšave.

Slika 5: Grafični prikaz predlogov izboljšanja sistema obdavčitve dohodkov študentskega dela s strani staršev

Mnenja posameznikov, ki se jim trenutni sistem ne zdi dobro urejen, se glede na starost skoraj ne razlikujejo. Tako mlajši kot starejši od 45 let so dvotretjinskega mnenja, da dohodki ne bi smeli biti obdavčeni. V prvi starostni skupini bi 27,3 % oseb sistem izboljšalo z višjimi olajšavami, nihče pa olajšav ne bi zniževal, v drugi starostni skupini pa bi olajšave zvišalo 20 % oseb, znižalo pa 13,3 % oseb, ki so mnenja, da je sistem potreben izboljšav.

Po mnenju 58,3 % staršev njihovi otroci svojih pravic in obveznosti s področja obdavčitve dohodkov od dela preko študentskega servisa ne poznajo dovolj dobro. V to so bolj prepričane ženske, saj jih tako trdi 65,9 %. Moški se z njimi ne strinjajo in so mnenja, da dijaki in študenti dobro poznajo svoje pravice in obveznosti. Takega mnenja je 64,3 % moških. Starostno do razlik v mišljenju ne prihaja. Ob neupoštevanju neopredeljenih se za enako stališče kot večina moških zavzema 38,9 % mlajših od 45 let in 40 % starejših. Posledično je nasprotnega mišljenja 61,1 % oseb prve starostne skupine in 60 % oseb druge skupine.

Od vseh staršev, ki so mnenja, da dijaki in študenti svojih pravic in obveznosti s področja dohodnine ne poznajo dovolj dobro, jih 41,7 % meni, da bi se poznavanje lahko izboljšalo z obveščanjem ob prevzemu napotnice. Slednjo možnost podpira kar 45,5 % žensk, medtem ko se moški za tako informiranje s strani študentskega servisa ne strinjajo v enakem obsegu. Podpira ga le 21,4 % moških, a je kljub temu to njihov najbolj podpiran predlog. Predlog z več kot 40 % podpirata tudi obe starostni skupini.

Podobno kot mladi, se tudi starši, sicer z malo nižjim odstotkom (23,3 %), zavzemajo za izdelavo spletne strani v okviru DURS-a, namenjene mladim. Kljub tej podobnosti pa starši v veliko manjšem obsegu podpirajo informiranje s pomočjo letakov in izobraževanje na oziroma izven izobraževalnih institucij. Za letake in učenje na šolah ter fakultetah se sicer zavzemajo samo ženske. Prvo možnost podpira 13,6 %, drugo pa 18,2 % žensk. Moški po drugi strani 7,1 % podpirajo poučevanje izven izobraževalnih institucij, to pa predstavlja 0,3 odstotne točke višjo podporo kot pri ženskah. Tudi prva starostna skupina meni, da je izobraževanje zunaj šolskih zidov primernejše. Zanj se zavzema 16,7 % oseb ali kar 14,3 odstotnih točk vprašanih več kot v drugi starostni skupini. V slednji, z dobrimi 14 %, podpirajo poučevanje na šolah in fakultetah, s 7,1 % pa deljenje letakov. Da bi letaki bolj vplivali na poznavanje otrok v zvezi z dohodnino, menijo predvsem anketiranci, mlajši od 45 let, ki ta predlog podpirajo s 16,7 %.

Analiza ankete med starši dijakov in študentov, ki prejemajo dohodke od dela preko študentskega servisa, glede ustreznosti obstoječega sistema obdavčitve teh dohodkov, ni pokazala izrazitih rezultatov. Čeprav je večina anketiranih mnenja, da je sistem dobro urejen, pa je še vedno visok odstotek tistih, ki v to niso prepričani. Mnogi od teh menijo, da študentsko delo ne bi smelo biti obdavčeno oziroma da so obstoječe olajšave prenizke. Nekaj pa jih meni, da so olajšave že sedaj previsoke in da je potrebno njihovo znižanje. Glede na omenjeno svoje druge hipoteze z vidika staršev ne morem ne potrditi ne ovreči, lahko pa v celoti potrdim del svoje prve hipoteze, to je, da dijaki in študenti svojih pravic in obveznosti s področja dohodnine ne poznajo dovolj dobro. To trditev potrjujeta dve tretjini vprašanih staršev.

4 PREDLOGI ZA SPREMEMBO SISTEMA

V drugi polovici leta 2009 so javnost preplavile govornice o ukinitvi študentskega dela kot ga poznamo danes. Govornice so se izkazale za resnične in 12. marca letos je minister za delo, družino in socialne zadeve Ivan Svetlik predstavil predlog Zakona o malem delu (Petkovšek Štakul, 2010).

Malo delo bo združevalo obstoječe oblike občasnega dela (med njimi je tudi študentsko delo), ki se jih ne šteje kot delovno razmerje. Poleg dijakov in študentov bodo tako delo lahko opravljale tudi upokojene, brezposelne ter druge neaktivne osebe. Kot določa predlog zakona, bo delo lahko opravljala oseba, starejša od 15 let, ki pa nima statusa dijaka ali študenta, kar v trenutni ureditvi študentskega dela ni dovoljeno. Tak posameznik spada med druge neaktivne osebe (MDDSZ, 2010, str. 18).

Nova ureditev občasnega dela za dijake in študente prinaša kar nekaj omejitev, ki jih do sedaj niso poznali. Posameznik bo v koledarskem mesecu lahko delal samo 60 ur, lahko pa tudi več, a pod pogojem, da število opravljenih ur dela v koledarskem letu ni višje od 720 ur. To bo še vedno dopuščalo delo med poletnimi (in drugimi) počitnicami, hkrati pa bo prizadelo vse študente, ki sedaj delo preko študentskega servisa opravljajo celo leto. Letni obseg ur bo po novem zakonu za te študente kar dve tretjini nižji. Poleg omenjenega na ministrstvu predlagajo tudi omejitev glede letne višine dohodkov. Mali delavec bo tako lahko v posameznem koledarskem letu zaslužil največ 6.000 evrov bruto, hkrati pa njegova bruto urna postavka ne bo smela biti nižja od 4 evrov (MDDSZ, 2010, str. 19).

Hreščakova (2010) poroča, da bo nova ureditev, poleg že omenjenih omejitev, prinesla še nekaj sprememb. Malo delo, ki se bo štelo v delovno in pokojninsko dobo, bo obremenjeno še z dajatvami za pokojninsko, invalidsko in zdravstveno zavarovanje. Podjetja bodo še naprej plačevala 14 % koncesijske dajatve, ki pa se bodo koristile za tisto skupino upravičencev, iz katere mali delavec prihaja. Dajatve od dela dijakov in študentov se bodo tako delno namenjale za štipendije. Kljub temu, da bo pravna podlaga za malo delo še vedno napotnica, pa slednjih ne bodo več izdajali študentski servisi, temveč na javnem razpisu izbrane neprofitne organizacije.

Ne glede na to, da MDDSZ v svojem predlogu predvideva, da bo Zakon o malem delu stopil v uporabo s 1. junijem 2011, je do sedaj predlagano besedilo odobrila le Vlada RS. Posledično na Ministrstvu za finance o spremembah v Zakonu o dohodnini še ne razmišljajo. Čeprav bodo spremembe skoraj gotovo potrebne, jih je pred potrditvijo Zakona o malem delu s strani Državnega zbora nesmiselno pripravljati. Z uveljavitvijo sprememb na trgu dela oziroma z ukinitvijo trenutnega sistema študentskega dela Vlada RS dobiva enkratno priložnost za izboljšavo sistema obdavčitve dohodkov dijakov in študentov.

V Financah so Lipnik, Smrekar in Urbas (2009) v prvi polovici lanskega leta predstavili mnenja ekonomistov, gospodarstvenikov in finančnih svetovalcev o možnostih izboljšanja davčnega sistema v Sloveniji. Jože P. Damjan se tako zavzema za splošno možnost šestmesečnega obročnega doplačevanja dohodnine. Posameznik bi lahko na ta način vselej plačal dohodnino v manjših zneskih in ne le takrat, ko bi bilo enkratno plačilo previsoko finančno breme. Ivan Simič in Zlata Tavčar pa večji pomen dajeta poenostavitvi dohodnine. Oba se tako strinjata z znižanjem števila olajšav in posledično višjo splošno olajšavo. Tavčarjeva predlaga tudi nižje davčne stopnje in enotno splošno olajšavo za vse.

Analiza podatkov anket, predstavljenih v prejšnjem poglavju, je pokazala, da je večina dijakov in študentov, kot tudi njihovih staršev, ki se jim trenutni sistem obdavčitve dohodkov od dela preko študentskega servisa ne zdi dobro urejen, mnenja, da tovrstni dohodki ne bi smeli biti obdavčeni. Ker je možnost za neobdavčitev dohodkov skoraj ničelna, se strinjam z uvedbo olajšave, ki bi bila pogojena z uspehom v šoli oziroma na fakulteti, kot jo predlaga Stergar (2010). Takšna olajšava bi spodbujala šolanje in znižala število dijakov in študentov, ki si pridobijo status le z namenom opravljanja dela preko študentskega servisa, izobraževalnega programa pa nikoli ne končajo.

Študentska organizacija Slovenije ob uvedbi Zakona o malem delu opozarja predvsem na študente, ki bi jim omejitve zakona poslabšale socialni položaj. Kar 36 % študentov si namreč z dohodki študentskega dela financira svoj študij (Hreščak, 2010). S tega vidika bi sama predlagala uvedbo olajšave, katere višina bi se določala glede na socialno ogroženost družine dijaka ali študenta. Ker je v času gospodarske krize v marsikateri družini vsaj eden od staršev brezposeln, lahko vsak dohodek pomembno prispeva k celotnemu gospodinjstvu. Obdavčitev dohodka dijaka ali študenta bi se z uvedbo take olajšave lahko bistveno znižala, mladim omogočila šolanje, celotni družini pa preživetje.

Tretjo možnost predstavlja olajšava po vzoru avstrijskega in nemškega sistema. To je olajšava za študijsko literaturo oziroma za stroške, povezane s študijem. Tudi tovrstna olajšava bi šolanje približala vsem tistim, ki si ga sedaj zaradi visoki stroškov ne morejo privoščiti oziroma si ga plačujejo s pomočjo dela preko študentskega servisa.

Analiza anket je pokazala tudi, da dijaki in študenti svojih pravic in obveznosti s področja dohodnine ne poznajo dovolj dobro. Mladi in njihovi starši se strinjajo, da bi se poznavanje izboljšalo s pomočjo spletne strani. Slednja bi lahko bila narejena v okviru DURS-a, namenjena pa bi bila izključno dijakom in študentom oziroma njihovim dohodkom.

Glede na to, da starši podpirajo tudi možnost obveščanja ob prevzemu napotnic, mladi pa imajo raje letake, bi se obe možnosti lahko združili. Na študentskem servisu oziroma, ob sprejemu novega zakona v neprofitni organizaciji, bi lahko dijakom in študentom ob

prevzemu napotnice posredovali še letak ali brošuro, ki bi vsebovala vsaj bistvene podatke o dohodnini, lahko pa tudi napotilo na že omenjeno spletno stran.

Nekaj dijakov in študentov je izrazilo tudi željo po predavanjih s področja dohodnine na oziroma izven izobraževalnih institucij. Takšna predavanja že organizirajo v Študentski organizaciji Univerze v Mariboru ter na napotnici.com, vendar pa so po mojem mnenju predavanja premalo oglaševana, kar posledično pomeni nižjo udeležbo s strani mladih.

SKLEP

Skoraj vsak dijak ali študent je oziroma bo vsaj enkrat v času svojega šolanja opravljal delo preko študentskega servisa. Z dohodki, zasluženimi na tak način, si mnogi poravnajo stroške šolanja, nekateri pa jih porabijo za lastne potrebe, prav vsi pa si s tem pridobijo svoje prve delovne izkušnje. Kot vsi drugi zaposleni moramo tudi mladi od svojih dohodkov plačevati davek, ki ga poznamo pod terminom dohodnina.

Ker si vsak rezident želi plačati čim manj davka, je potrebno dotično obdavčitev čim bolj poznati. Čeprav to drži tudi za mlade in njihove dohodke, pa slednji vse preveč mislijo na zaslužke in ne na to, kako bi jih v čim večji meri obdržali. Nezdostno znanje pa predstavlja tudi slab temelj za prihodnost, ko bo za mlade plačevanje dohodnine z akontacijskimi davki postalo mesečno opravilo.

Kljub vsemu pa je sama želja po znižanju davčne obveznosti lahko zadostni razlog, da izboljšamo svoje znanje s področja dohodnine. Svoje izobraževanje moramo začeti z osnovami (davčna osnova, olajšave idr.), saj v nasprotnem primeru preprost izračun dohodnine za posameznika postane zelo težak.

Analiza podatkov kaže, da skoraj vsi dijaki in študenti nižjih letnikov dodiplomskega študija osnov zniževanja davčne obveznosti ne poznajo. Odstotek takih v starejših generacijah sicer upada, še vedno pa je prisoten pri tretjini najstarejših študentov. Ker mladi osnov ne poznajo, jih posledično kar nekaj ne zna izračunati svoje dohodnine oziroma preveriti pravilnosti informativnega izračuna. Predvsem slednje pa je zelo pomembno, saj zakon določa visoke kazni za tistega, ki davčnemu organu ne sporoči nepravilnosti.

Nasprotno od mladih pa njihovi starši dokaj dobro poznajo obdavčitev dohodkov svojih otrok. Velika večina jih zato otrokom pomaga pri zniževanju davčne obveznosti bodisi z uveljavljanjem olajšav bodisi z ugovorom zoper informativni izračun. Nekateri otrokom samo pomagajo, spet drugi obdavčitev dohodkov otroka urejajo kar sami. Slednje velja predvsem za tiste starše, katerih otroci so mlajši od 21 let.

Poznavanje sistema obdavčitve dohodkov od dela preko študentskega servisa je pomanjkljivo predvsem pri mladih, medtem ko njihovi starši sistem poznajo. Podatki analize torej potrjujejo del prve hipoteze diplomskega dela, ki pravi, da dijaki in študenti obdavčitve dohodkov tovrstnega dela ne poznajo. Drugi del prve hipoteze, ki pravi, da tudi starši dijakov in študentov obdavčitve ne poznajo, pa je, glede na podatke, zavrnjen.

Druga hipoteza diplomskega dela je ovržena na podlagi podatkov analize anket in analize celotnega sistema. S trditvijo, da je trenutni sistem obdavčitve dohodkov od dela preko študentskega servisa zadovoljiv, se strinja večina dijakov in študentov. Čeprav pri starših strinjanje s to trditvijo ni tako izrazito, slednjo še vedno podpira večina vprašanih. V primeru podobne razdelitve kot pri prvi hipotezi, se del druge hipoteze, ki se nanaša na mlade, zavrne, medtem ko zavrnitev dela, ki se nanaša na starše, ni mogoča. Zaradi neizrazitega odstopanja pa tega dela ni mogoče niti potrditi. Kljub temu ob pregledu celotnega trenutnega sistema obdavčitve pomanjkljivosti ni moč zaznati.

Vlada RS namerava v prihodnjem letu uvesti novo obliko dela za dijake in študente, to je malo delo, ki bo nadomestilo trenutno delo preko študentskega servisa. Poleg že omenjenih bodo to delo lahko opravljali tudi brezposelni, upokojenci ter druge z zakonom določene osebe. Spremembe na področju dela bodo zahtevale tudi spremembo obdavčitve dohodkov. Z njimi Vlada RS lahko odpravi pomanjkljivosti trenutnega sistema študentskega dela (npr. večni študenti), hkrati pa lahko že od vsega začetka pospešeno uči mlade o novem sistemu obdavčitve njihovih dohodkov in tako izboljša splošno poznavanje dohodnine med mladimi.

LITERATURA IN VIRI

1. *Arbeiten*. Najdeno 7. julija 2010 na spletnem naslovu <http://www.oeh.ac.at/arbeiten>
2. Belopavlovič, N. et al. (2003). *Zakon o delovnih razmerjih (ZDR) s komentarjem*. Ljubljana: GV Založba.
3. Čok, M., Stanovnik, T., Cirman, A., Prevolnik Rupel, V. & Rant, V. (2009). *Javne finance v Sloveniji* (10. izdaja). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
4. Djordjevič, N. (2009, 26. oktober). Konec študentske tlake. *Delo mag*, str. 32–33.
5. E-študentski servis. (2009). Kako najhitreje do študentskega dela? *Revija Študent*, 12 (10), 9–10.
6. Faganelj, M., Mlakar, S. & Molka, A. (2007). Vrste dela in zaposlitev. V *Vse kar bi morali vedeti o zaposlovanju* (str. 21–22). Ljubljana: Lisac & Lisac d. o. o.
7. Fidermuc, K. (2009, 30. December). V novo dohodninsko leto s prenovljeno lestvico in olajšavami. *Delo*, str. 3.
8. Fidermuc, K. (2010, 29. marec). Dokumentacijo o dohodnini je treba hraniti pet let. *Delo FT*, str. 34–35.
9. Garbajs, B. (2009, 7. avgust). Študenti so poceni, ubogljivi in gnetljivi. Kje je napaka? Najdeno 7. avgusta 2009 na spletnem naslovu http://24ur.com/bin/article_print.php?article_id=3177856&section_id=2
10. Hreščak, A. (2010, 13. marec). Študentje zahtevajo razrešitev Svetlika. *Dnevnik*, str. 4.
11. *Konsolidirana bilanca javnega financiranja 1992–2010*. Najdeno 10. julija 2010 na spletnem naslovu <http://www.mf.gov.si/slov/tekgib/bilten/bilten.htm>
12. Kontler-Salamon, J. & Djordjevič, N. (2010, 22. februar). Boj za študentsko delo. *Delo mag*, str. 16–19.
13. Kovač, M. (2008). *Davki od A do Ž: celovit pregled obdavčitve v Republiki Sloveniji in njihova obrazložitev z veljavno zakonodajo*. Ljubljana: Primath.
14. Kramžar, B. (2009, 11. avgust). Z enakimi pravicami kot drugi delavci. *Ona, ženski magazin Dela in Slovenskih novic*, str. 19.
15. Lestvica za odmero dohodnine in olajšave za leto 2009. Najdeno 14. aprila 2010 na spletnem naslovu http://www.durs.gov.si/si/aktualno/lestvica_za_odmero_dohodnine_in_olajšave
16. Lestvica za odmero dohodnine in olajšave za leto 2010. Najdeno 14. aprila 2010 na spletnem naslovu http://www.durs.gov.si/si/aktualno/lestvica_za_odmero_dohodnine_in_olajšave
17. Lipnik, K., Smrekar, T. & Urbas, U. (2009, 21. april). Kaj naj država naredi, da proračun pridobi in davkoplačevalce razveseli. *Finance*, str. 4–5.
18. Majcen, B., Verbič, M., Bayar, A. & Čok, M. (2007). *Tax income tax reform in Slovenia: should the flat tax have prevailed?* Ljubljana: Institute for Economic Research.

19. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. (2010). *Predlog besedila zakona o malem delu (ZMD) – predlog za obravnavo*. Najdeno 13. julija 2010 na spletnem naslovu http://www.mdds.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/predpisi_v_pripravi
20. Ministrstvo za finance. (2009). *Taxation in Slovenia*. Najdeno 30. januarja 2010 na spletnem naslovu http://www.mf.gov.si/angl/dav_car/taxation.htm
21. ÖH. (2009, 1. januar). *Steuerleitfaden, Für JungunternehmerInnen und Studierende*. Najdeno 7. julija 2010 na spletnem naslovu http://www.oeh.ac.at/quicklinks/downloads_bestellen/
22. *Personal income tax*. Najdeno 27. maja 2009 na spletnem naslovu <http://www.investslovenia.org/en/shared-content/facts-figures/taxes-accounting/taxes/>
23. Petavs, S. (2010a, 22. junij). Študentsko delo je treba letos plačati podobno kot lani. *Finance*, str. 16–17.
24. Petavs, S. (2010b, 22. junij). Študentsko delo je bolj primerno za kratkotrajna dela. *Finance*, str. 17.
25. Petkovšek Štakul, J. (2010, 27. marec). Zakon o malem delu naj bi odpravil ovire pri zaposlovanju. *Dnevnik*, str. 25.
26. Podrižnik, M. & Rosenstein, D. (2010). S kombiniranjem olajšave do prihrankov. *Moje finance*, (3), str. 90–92.
27. *Pogosta vprašanja*. Najdeno 7. maja 2010 na spletnem naslovu <http://www.studentski-servis.com/Studenti/Pogosta-vprasanja>
28. Pravilnik o pogojih za opravljanje dejavnosti agencij za zaposlovanje. *Uradni list RS* št. 48/1999, 79/2000, 30/2003, 54/2003; *Odl. US*: U-I-232/99-17 (67/2003 popr.), 62/2005; *Odl. US*: U-I-390/02-27, 139/2006.
29. Stanovnik, T. (2008). *Javne finance* (4. izdaja). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
30. Stergar, A. (2010, 31. maj). Prevetritev je potrebna. *Delo FT*, str. 5.
31. Škof, B., Wakounig, M., Tičar, B., Jerman, S., Kobal, A. & Ferčič, A. (2007). *Davčno pravo*. Maribor: Pravna fakulteta.
32. Študentsko delo in dajatve. (2004). *Denar, revija o davkih*, letnik 14 (5), str. 22–24.
33. Šušteršič, S. (2010a). Dohodnina! Preverjamo podatke. *Denar: revija o davkih*, 20 (6), 30.
34. Šušteršič, S. (2010b). Zakon o dohodnini: Dve noveli v 10 dneh. *Denar: revija o davkih*, 20 (3), 7–12.
35. Uredba o povračilu stroškov od 1. 8. 2008 dalje, neuradni čistopis. (2008, 11. november). Najdeno 2. aprila 2010 na spletnem naslovu <http://www.racunovodja.com/clanki.asp?clanek=2591>
36. Zakon o davčnem postopku - 2. *Uradni list RS* št. 117/2006, 24/2008-ZDDKIS, 125/2008, 20/2009-ZDoh-2D, 47/2009; *Odl. US*: U-I-54/06-32 (48/2009 popr.), 110/2009 (1/2010 popr.), 43/2010.
37. Zakon o delovnih razmerjih. *Uradni list RS* št. 42/2002, 79/2006-ZZZPB-F, 46/2007; *Odl. US*: U-I-45/07, Up-249/06-22, 103/2007, 45/2008-ZArbit, 83/2009; *Odl. US*: U-I-284/06-26.

38. Zakon o dohodnini - 2. *Uradni list RS* št. 51/2010-UPB6.
39. Zakon spet spremenjen z veljavnostjo za vse leto 2008. (2008). *Denar, revija o davkih*, letnik 18 (13), str. 12–15.
40. Žerjavič, P. (2009, 11. avgust). Študenti delajo za pokojnino. *Ona, ženski magazin Dela in Slovenskih novic*, str. 19.

PRILOGE

KAZALO PRILOG

Priloga št. 1: Anketa, namenjena dijakom in študentom	1
Priloga št. 2: Anketa, namenjena staršem.....	3
Priloga št. 3: Analiza ankete, namenjene dijakom in študentom.....	5
Priloga št. 4: Analiza ankete, namenjene staršem	13

Priloga št. 1: Anketa, namenjena dijakom in študentom

Pozdravljen/a! Sem študentka Ekonomske fakultete v Ljubljani in pišem diplomsko delo z naslovom Vpliv dela preko študentskega servisa na dohodnino. Del diplomskega dela predstavlja tudi ta anketa. Anketa je anonimna, podatke pa bom uporabila izključno za namene diplomskega dela. Prosim vzemi si nekaj minut in odgovori na spodnja vprašanja. Hvala!

Spol:

- moški
- ženski

Starost:

- nad 15 let do 17 let
- nad 17 let do 19 let
- nad 19 let do 21 let
- nad 21 let do 23 let
- nad 23 let do 25 let
- nad 25 let

Kako pogosto, v povprečju, delaš preko študentskega servisa?

- Nekaj dni v letu.
- Med poletnimi počitnicami.
- En mesec.
- Tri mesece.
- Pol leta.
- Celo leto.

Ali si v začetku leta za preteklo leto izračunaš dohodnino?

- Da, sam/a oziroma s pomočjo staršev naredim izračun.
- Da, z uporabo (spletnih) aplikacij.
- Ne, ker ne znam.
- Ne, ker moji dohodki nikoli ne presegajo olajšav, ki mi pripadajo.
- Ne, saj zaupam informativnemu izračunu.

Kaj storiš med letom, da v prihodnjem letu plačaš čim manj davka?

- Pazim, da dohodki ne presežejo posebne osebne olajšave.
- Pazim, da dohodki na presežejo splošne in posebne osebne olajšave.
- Izračunam si višino neobdavčenega dohodka.
- Nič
- Drugo:

Koliko dohodnine si/boš plačal/a za leto 2009?

- 0 eur
- do 50 eur
- nad 50 eur do 100 eur
- nad 100 eur do 200 eur
- nad 200 eur do 500 eur
- nad 500 eur
- V letu 2009 nisem delal/a preko študentskega servisa.

Kako si znižuješ davčno osnovo (tj. vrednost, na katero se aplicira davčna stopnja)?
(možnih je več odgovorov)

- Z uveljavljanjem splošne olajšave.
- Z uveljavljanjem posebne osebne olajšave.
- Z uveljavljanjem dejanskih stroškov, povezanih z delom.
- Ne vem.

Kje dobiš informacije v zvezi z dohodnino? (možnih je več odgovorov)

- Pri prijateljih.
- Pri starših.
- Na študentskem servisu.
- Na DURS-u.
- Na spletnih forumih.
- Drugo:

Ali se ti zdi trenutni sistem obdavčitve študentskega dela primeren?

- Da.
- Ne.

Zakaj se ti trenutni sistem ne zdi primeren?

Kako naj davčna uprava približa obdavčitev dohodkov zasluženih preko študentskega servisa dijakom in študentom? (možnih je več odgovorov)

- Z letaki.
- S poučevanjem v šoli oziroma na fakulteti.
- S predavanji izven izobraževalnih institucij.
- Z njim namenjeno spletno stranjo.
- Takšno početje ni potrebno.
- Drugo:

Priloga št. 2: Anketa, namenjena staršem

Pozdravljeni! Sem študentka Ekonomske fakultete v Ljubljani in pišem diplomsko delo z naslovom Vpliv dela preko študentskega servisa na dohodnino. Del diplomskega dela predstavlja tudi ta anketa. Anketa je anonimna, podatke pa bom uporabila izključno za namene diplomskega dela. Ker me zanima tudi vaše mnenje, vas prosim, da si vzamete nekaj minut in odgovorite na spodnja vprašanja. Hvala!

Spol:

- moški
- ženski

Starost:

- do 35 let
- nad 35 let do 40 let
- nad 40 let do 45 let
- nad 45 let do 50 let
- nad 50 let

Ali uveljavljate svojega otroka kot vzdrževanega člana?

- Da.
- Ne.

Ali z otrokom v začetku leta izračunata, komu bi olajšava (olajšava za vzdrževanega člana oziroma splošna olajšava) bolj koristila?

- Da, izračune narediva sama.
- Da, z uporabo (spletnih) aplikacij.
- Ne, vendar vprašava davčnega svetovalca.
- Ne, olajšavo vedno koristi eden od staršev

Zakaj svojega otroka ne uveljavljate kot vzdrževanega otroka?

Ali svojemu otroku pomagata pri znižanju davčne obveznosti? (možnih je več odgovorov)

- Da, že med letom izračunava višino neobdavčenega dohodka.
- Da, v začetku leta (za preteklo leto) ugotavljava ustrezno kombinacijo olajšav.
- Da, pri ugovoru zoper informativni izračun z uveljavljanjem dejanskih stroškov, povezanih z delom.
- Ne, ker mu ne znam.
- Ne, ker nikoli ne preseže višine posebne osebne olajšave.

- Ne, njegovi dohodki me ne zanimajo.
- Drugo:

Ali se vam zdi, da je trenutni sistem obdavčenja (z vidika dohodnine) dohodkov od dela preko študentskega servisa dobro urejen?

- Da.
- Ne.

Kako bi izboljšali sistem obdavčevanja dohodkov?

- Z višjimi olajšavami.
- Z nižjimi olajšavami.
- Tovrstno delo ne bi smelo biti obdavčeno.
- Drugo:

Ali po vašem mnenju dijaki in študenti dovolj dobro poznajo pravice in obveznosti s strani obdavčenja dohodkov od dela preko študentskega servisa?

- Da.
- Ne.

Kako naj se po vašem mnenju izboljša poznavanje? (možnih je več odgovorov)

- Z letaki.
- S poučevanjem na šolah oziroma fakultetah.
- Z organiziranimi izobraževanji zunaj izobraževalnih institucij.
- Z njim namenjeno spletno stranjo v okviru DURS-a.
- Z obveščanjem ob prevzemu napotnice na študentskem servisu.
- Drugo:

Priloga št. 3: Analiza ankete, namenjene dijakom in študentom

Tip ankete: Pogoji

Vprašanj: 11	Spremenljivk: 30
Prvi vnos: 10. 7. 10, 13:24	Zadnji vnos: 8. 8. 10, 22:09

Stopnje odgovorov

Kumulativni status	Frekvenca	Stopnja
Klik na nagovor	136	100.0 %
Klik na anketo	98	72.1 %
Začel izpolnjevati	67	49.3 %
Delno izpolnjena	61	44.9 %
Končal anketo	61	44.9 %

ANALIZA – vse enote

V1	Spol			
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni
	1 (moški)	10	16,4 %	16,9 %
	2 (ženski)	49	80,3 %	83,1 %
Veljavni	Skupaj	59	96,7 %	100,0 %
Manjkajoči	Skupaj	2	3,3 %	100,0 %
Ustrezni	SKUPAJ	61	100,0 %	

V2	Starost:		
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek
	1 (nad 15 let do 17 let)	2	3,3 %
	2 (nad 17 let do 19 let)	3	4,9 %
	3 (nad 19 let do 21 let)	5	8,2 %
	4 (nad 21 let do 23 let)	31	50,8 %
	5 (nad 23 let do 25 let)	14	23,0 %
	6 (nad 25 let)	6	9,8 %
Ustrezni	SKUPAJ	61	100,0 %

V3	Kako pogosto, v povprečju, delaš preko študentskega servisa?		
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek
	1 (Nekaj dni v letu.)	9	14,8 %
	2 (Med poletnimi počitnicami.)	11	18,0 %
	3 (En mesec.)	4	6,6 %
	4 (Tri mesece.)	3	4,9 %
	5 (Pol leta.)	9	14,8 %
	6 (Celo leto.)	25	41,0 %
Ustrezni	SKUPAJ	61	100,0 %

V4	Ali si v začetku leta za preteklo leto izračunaš dohodnino?		
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek
	1 (Da, sam/a oziroma s pomočjo staršev naredim izračun.)	6	9,8 %
	2 (Da, z uporabo (spletnih) aplikacij.)	13	21,3 %
	3 (Ne, ker ne znam.)	8	13,1 %
	4 (Ne, ker moji dohodki nikoli ne presegajo olajšav, ki mi pripadajo.)	24	39,3 %
	5 (Ne, saj zaupam informativnemu izračunu.)	10	16,4 %
Ustrezni	SKUPAJ	61	100,0 %

V5	Kaj storiš med letom, da v prihodnjem letu plačaš čim manj davka?			
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni
	1 (Pazim, da dohodki ne presežejo posebne osebne olajšave.)	5	8,2 %	8,3 %
	2 (Pazim, da dohodki na presežejo splošne in posebne osebne olajšave.)	19	31,1 %	31,7 %
	3 (Izračunam si višino neobdavčenega dohodka.)	8	13,1 %	13,3 %
	4 (Nič)	26	42,6 %	43,3 %
	5 (Drugo:)	2	3,3 %	3,3 %
	<i>starši me ne dajo v olajšavo</i>	1	1,6 %	
	<i>polovične napotnice</i>	1	1,6 %	
Veljavni	Skupaj	60	98,4 %	100,0 %
Manjkajoči	Skupaj	1	1,6 %	100,0 %
Ustrezni	SKUPAJ	61	100,0 %	

V6	Koliko dohodnine si/boš plačal/a za leto 2009?		
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek
	1 (0 eur)	45	73,8 %
	2 (do 50 eur)	2	3,3 %
	3 (nad 50 eur do 100 eur)	3	4,9 %
	4 (nad 100 eur do 200 eur)	2	3,3 %
	5 (nad 200 eur do 500 eur)	2	3,3 %
	6 (nad 500 eur)	1	1,6 %
	7 (V letu 2009 nisem delal/a preko študentskega servisa.)	6	9,8 %
Ustrezni	SKUPAJ	61	100,0 %

V7	Kako si znižuješ davčno osnovo (tj. vrednost, na katero se aplicira davčna stopnja)?			
	Odgovori (f%)			
	Z uveljavljanjem splošne olajšave.	Z uveljavljanjem posebne osebne olajšave.	Z uveljavljanjem dejanskih stroškov, povezanih z delom.	Ne vem.
	47,5 %	18,0 %	1,6 %	44,3 %

V8	Kje dobiš informacije v zvezi z dohodnino?					
	Odgovori (f/%)					
	Pri prijateljih.	Pri starših.	Na študentskem servisu.	Na DURS-u.	Na spletnih forumih.	Drugo:
	27,9 %	45,9 %	42,6 %	26,2 %	11,5 %	4,9 %

Drugo:	pri delu/izobrazba	1	1,6 %
	ne rabim informacij, ker ne delam prek študentskega servisa	1	1,6 %

V9	Ali se ti zdi trenutni sistem obdavčitve študentskega dela primeren?			
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni
	1 (Da.)	41	67,2 %	68,3 %
	2 (Ne.)	19	31,1 %	31,7 %
Veljavni	Skupaj	60	98,4 %	100,0 %
Manjkajoči	Skupaj	1	1,6 %	100,0 %
Ustrezni	SKUPAJ	61	100,0 %	

V10	Zakaj se ti trenutni sistem ne zdi primeren?	
	Odgovori	Frekvenca
	Previsoka obdavčitev.	1
	Zato, ker je cel sistem brezveze.	1
	Ker nam študentski servis tako vzame preveč dnarja.	1
	S tem študentski servis živi na naš račun.	1
	Neprimerno se mi zdi obdavčevati študentsko delo, saj zaslužek tako ni velik.	1
	Izredni dijaki v večini delajo zato, da si plačajo šolnino. Nekateri še druge stroške, če dela vsak dan, preseže dovoljen cenzus, kar se mi ne zdi prav.	1
	Mislím, da študentsko delo ne bi smelo biti obdavčeno.	1
	Ker prinašajo okoli študente!	1
	Študentsko delo ne bi smelo biti obdavčeno.	1
	Davka ne bi smelo biti.	1
	Delo ne bi smelo biti obdavčeno.	1
Veljavni	Skupaj	11

V11	Kako naj davčna uprava približa obdavčitev dohodkov, zasluženih preko študentskega servisa dijakom in študentom?					
	Odgovori (f/%)					
	Z letaki.	S poučevanjem v šoli oziroma na fakulteti.	S predavanji izven izobraževalnih institucij.	Z njim namenjeno spletno stranjo.	Takšno početje ni potrebno.	Drugo:
	29,5 %	23,0 %	9,8 %	59,0 %	16,4 %	0,0 %

Analiza po spolu:

V4	Ali si v začetku leta za preteklo leto izračunaš dohodnino?				
	Odgovori	Moški		Ženske	
		Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek
	1 (Da, sam/a oziroma s pomočjo staršev naredim izračun.)	1	10,0 %	5	10,2 %
	2 (Da, z uporabo (spletnih) aplikacij.)	1	10,0 %	12	24,5 %
	3 (Ne, ker ne znam.)	2	20,0 %	6	12,2 %
	4 (Ne, ker moji dohodki nikoli ne presegajo olajšav, ki mi pripadajo.)	4	40,0 %	18	36,7 %
	5 (Ne, saj zaupam informativnemu izračunu.)	2	20,0 %	8	16,3 %
Ustrezni	SKUPAJ	10	100,0 %	49	100,0 %

V6	Koliko dohodnine si/boš plačal/a za leto 2009?				
	Odgovori	Moški		Ženske	
		Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek
	1 (0 eur)	9	90,0 %	35	71,4 %
	2 (do 50 eur)	0	0,0 %	2	4,1 %
	3 (nad 50 eur do 100 eur)	1	10,0 %	2	4,1 %
	4 (nad 100 eur do 200 eur)	0	0,0 %	2	4,1 %
	5 (nad 200 eur do 500 eur)	0	0,0 %	2	4,1 %
	6 (nad 500 eur)	0	0,0 %	1	2,0 %
	7 (V letu 2009 nisem delal/a Preko študentskega servisa.)	0	0,0 %	5	10,2 %
Ustrezni	SKUPAJ	10	100,0 %	49	100,0 %

V7	Kako si znižuješ davčno osnovo (tj. vrednost, na katero se aplicira davčna stopnja)?			
	Odgovori (f%)			
	Z uveljavljanjem splošne olajšave.	Z uveljavljanjem posebne osebne olajšave.	Z uveljavljanjem dejanskih Stroškov, povezanih z delom.	Ne vem.
M	70,0 %	20,0 %	0,0 %	30,0 %
Ž	44,9 %	18,4 %	2,0 %	44,9 %

V8	Kje dobiš informacije v zvezi z dohodnino?					
	Odgovori (f%)					
	Pri prijateljih.	Pri starših.	Na študentskem servisu.	Na DURS-u.	Na spletnih forumih.	Drugo:
M	60,0 %	50,0 %	30,0 %	10,0 %	10,0 %	0,0 %
Ž	20,4 %	42,9 %	46,9 %	30,6 %	12,2 %	6,1 %

V11	Kako naj davčna uprava približa obdavčitev dohodkov, zasluženih preko študentskega servisa dijakom in študentom?					
	Odgovori (f/%)					
	Z letaki.	S poučevanjem v šoli oziroma na fakulteti.	S predavanji izven izobraževalnih institucij.	Z njim namenjeno spletno stranjo.	Takšno početje ni potrebno.	Drugo:
M	40,0 %	10,0 %	30,0 %	60,0 %	10,0 %	0,0 %
Ž	26,5 %	22,4 %	6,1 %	61,2 %	18,4 %	0,0 %

Analiza po starosti:

V3	Kako pogosto, v povprečju, delaš preko študentskega servisa?						
Odgovori	Do 21 let		Nad 21 do 23 let		Nad 23 let		
	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	
1 (Nekaj dni v letu.)	3	30,0 %	4	12,9 %	2	10,0 %	
2 (Med poletnimi počitnicami.)	4	40,0 %	3	9,7 %	4	20,0 %	
3 (En mesec.)	1	10,0 %	1	3,2 %	2	10,0 %	
4 (Tri mesece.)	0	0,0 %	3	9,7 %	0	0,0 %	
5 (Pol leta.)	0	0,0 %	5	16,1 %	4	20,0 %	
6 (Celo leto.)	2	20,0 %	15	48,4 %	8	40,0 %	
Ustrezni	SKUPAJ	10	100,0 %	31	100,0 %	20	100,0 %

V4	Ali si v začetku leta za preteklo leto izračunaš dohodnino?						
Odgovori	Do 21 let		Nad 21 do 23 let		Nad 23 let		
	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	
1 (Da, sam/a oziroma s pomočjo staršev naredim izračun.)	0	0,0 %	2	6,5 %	4	20,0 %	
2 (Da, z uporabo (spletnih) aplikacij.)	0	0,0 %	6	19,4 %	7	35,0 %	
3 (Ne, ker ne znam.)	2	20,0 %	4	12,9 %	2	10,0 %	
4 (Ne, ker moji dohodki nikoli ne presegajo olajšav, ki mi pripadajo.)	7	70,0 %	11	35,5 %	6	30,0 %	
5 (Ne, saj zaupam informativnemu izračunu.)	1	10,0 %	8	25,8 %	1	5,0 %	
Ustrezni	SKUPAJ	10	100,0 %	31	100,0 %	20	100,0 %

V5		Kaj storiš med letom, da v prihodnjem letu plačaš čim manj davka?						
	Odgovori	Do 21 let			Nad 21 do 23 let		Nad 23 let	
		Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek
	1 (Pazim, da dohodki ne presežejo pos. os. olajšave.)	1	10,0 %	11,1 %	1	3,2 %	3	15,0 %
	2 (Pazim, da dohodki ne presežejo splošne in posebne osebne olajšave.)	1	10,0 %	11,1 %	14	45,2 %	4	20,0 %
	3 (Izračunam si višino neobdavčenega dohodka.)	0	0,0 %	0,0 %	3	9,7 %	5	25,0 %
	4 (Nič)	7	70,0 %	77,8 %	11	35,5 %	8	40,0 %
	5 (Drugo:)	0	0,0 %	0,0 %	2	6,5 %	0	0,0 %
Veljavni	Skupaj	9	90,0 %	100,0 %	31	100,0 %	20	100,0 %
Manjkajoči	Skupaj	1	10,0 %	100,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Ustrezni	SKUPAJ	10	100,0 %		31	100,0 %	20	100,0 %

Drugo:	starši me ne dajo v olajšavo	1
	polovične napotnice	1

V6		Koliko dohodnine si/boš plačal/a za leto 2009?					
	Odgovori	Do 21 let		Nad 21 do 23 let		Nad 23 let	
		Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek
	1 (0 eur)	7	70,0 %	25	80,6 %	13	65,0 %
	2 (do 50 eur)	1	10,0 %	0	0,0 %	1	5,0 %
	3 (nad 50 eur do 100 eur)	0	0,0 %	2	6,5 %	1	5,0 %
	4 (nad 100 eur do 200 eur)	0	0,0 %	1	3,2 %	1	5,0 %
	5 (nad 200 eur do 500 eur)	0	0,0 %	1	3,2 %	1	5,0 %
	6 (nad 500 eur)	0	0,0 %	0	0,0 %	1	5,0 %
	7 (V letu 2009 nisem delal/a preko študentskega servisa.)	2	20,0 %	2	6,5 %	2	10,0 %
Ustrezni	SKUPAJ	10	100,0 %	31	100,0 %	20	100,0 %

V7	Kako si znižuješ davčno osnovo (tj. vrednost, na katero se aplicira davčna stopnja)?			
	Odgovori (f%)			
	Z uveljavljanjem splošne olajšave.	Z uveljavljanjem posebne osebne olajšave.	Z uveljavljanjem dejanskih Stroškov, povezanih z delom.	Ne vem.
Do 21 let	10,0 %	0,0 %	0,0 %	90,0 %
Nad 21 do 23 let	54,8 %	19,4 %	0,0 %	38,7 %
Nad 23 let	55,0 %	25,0 %	5,0 %	30,0 %

V8	Kje dobiš informacije v zvezi z dohodnino?					
	Odgovori (f%)					
	Pri prijateljih.	Pri starših.	Na študentskem servisu.	Na DURS-u.	Na spletnih forumih.	Drugo:
Do 21 let	10,0 %	70,0 %	10,0 %	20,0 %	10,0 %	10,0 %
Nad 21 do 23 let	35,5 %	41,9 %	48,4 %	19,4 %	16,1 %	6,5 %
Nad 23 let	25,0 %	40,0 %	50,0 %	40,0 %	5,0 %	0,0 %

V11	Kako naj davčna uprava približa obdavčitev dohodkov zasluženih preko študentskega servisa dijakom in študentom?					
	Odgovori (f%)					
	Z letaki.	S poučevanjem v šoli oziroma na fakulteti.	S predavanji izven izobraževalnih institucij.	Z njim namenjeno spletno stranjo.	Takšno početje ni potrebno.	Drugo:
Do 21 let	30,0 %	20,0 %	10,0 %	60,0 %	20,0 %	0,0 %
Nad 21 do 23 let	38,7 %	25,8 %	6,5 %	58,1 %	12,9 %	0,0 %
Nad 23 let	15,0 %	20,0 %	15,0 %	60,0 %	20,0 %	0,0 %

Priloga št. 4: Analiza ankete, namenjene staršem

Tip ankete: Pogoji

Vprašanj: 10	Spremenljivk: 26
Prvi vnos: 10. 7. 10, 14:44	Zadnji vnos: 8. 8. 10, 13:26

Stopnje odgovorov

Kumulativni status	Frekvenca	Stopnja
Klik na nagovor	159	100.0 %
Klik na anketo	96	60.0 %
Začel izpolnjevati	64	40.3 %
Delno izpolnjena	60	37.7 %
Končal anketo	60	37.7 %

ANALIZA – vse enote

V1	Spol:			
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni
	1 (moški)	14	23,3 %	24,1 %
	2 (ženski)	44	73,3 %	75,9 %
Veljavni	Skupaj	58	96,7 %	100,0 %
Manjkajoči	Skupaj	2	3,3 %	100,0 %
Ustrezni	SKUPAJ	60	100,0 %	

V2	Starost:		
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek
	1 (do 35 let)	1	1,7 %
	2 (nad 35 let do 40 let)	8	13,3 %
	3 (nad 40 let do 45 let)	9	15,0 %
	4 (nad 45 let do 50 let)	29	48,3 %
	5 (nad 50 let)	13	21,7 %
Ustrezni	SKUPAJ	60	100,0 %

V3	Ali uveljavljate svojega otroka kot vzdrževanega člana?			
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni
	1 (Da.)	45	75,0 %	77,6 %
	2 (Ne.)	13	21,7 %	22,4 %
Veljavni	Skupaj	58	96,7 %	100,0 %
Manjkajoči	Skupaj	2	3,3 %	100,0 %
Ustrezni	SKUPAJ	60	100,0 %	

V4	Ali z otrokom v začetku leta izračunata, komu bi olajšava (olajšava za vzdrževanega člana oziroma splošna olajšava) bolj koristila?		
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek
	1 (Da, izračune narediva sama.)	5	11,1 %
	2 (Da, z uporabo (spletnih) aplikacij.)	18	40,0 %
	3 (Ne, vendar vprašava davčnega svetovalca.)	1	2,2 %
	4 (Ne, olajšavo vedno koristi eden od staršev)	21	46,7 %
Veljavni	Skupaj	45	100,0 %

V5	Zakaj svojega otroka ne uveljavljate kot vzdrževanega otroka?	
	Odgovori	Frekvenca
	Ker dela preko študentskega servisa.	1
	Ker dela preko študentskega centra več, kot je dovoljena kvota za Olajšave.	1
	Enega ja, enega ne, zaradi dohodnine, ki bi jo plačal preko študentskega servisa.	1
	Ker ga uveljavlja mož.	1
	Uveljavlja žena.	1
	Zato, ker ga uveljavlja moja žena.	1
	Ker ga uveljavlja mati.	1
	Ker ga drug starš.	1
	Ker z letnim nakazilom preveč plačane dohodnine pokrijem stroške letovanja. Med letom nisem tako vestna, da bi mesečno varčevala.	1
	Zaradi tega, da lahko moj otrok dela skozi celo leto in ne plača dohodnine.	1
	KER GA MAMA.	1
Veljavni	Skupaj	11

V6	Ali svojemu otroku pomagata pri znižanju davčne obveznosti?						
	Odgovori (f%)						
	Da, že med letom izračunava višino neobdavčenega dohodka.	Da, v začetku leta (za preteklo leto) ugotavlja ustrezno kombinacijo olajšav.	Da, pri ugovoru zoper informativni izračun z uveljavljanjem dejanskih stroškov, povezanih z delom.	Ne, ker mu ne znam.	Ne, ker nikoli ne preseže višine posebne osebne olajšave.	Ne, njegovi dohodki me ne zanimajo.	Drugo:
	23,3 %	23,3 %	1,7 %	5,0 %	35,0 %	5,0 %	3,3 %

Drugo:	osnovnošolski otrok	1
	predšolski in osnovnošolski otroci	1

V7	Ali se vam zdi, da je trenutni sistem obdavčenja (z vidika dohodnine) dohodkov od dela preko študentskega servisa dobro urejen?		
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek
	1 (Da.)	31	51,7 %
	2 (Ne.)	26	43,3 %
Veljavni	Skupaj	57	95,0 %
Manjkajoči	Skupaj	3	5,0 %
Ustrezni	SKUPAJ	60	100,0 %

V8	Kako bi izboljšali sistem obdavčevanja dohodkov?		
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek
	1 (Z višjimi olajšavami.)	6	23,1 %
	2 (Z nižjimi olajšavami.)	2	7,7 %
	3 (Tovrstno delo ne bi smelo biti obdavčeno.)	16	61,5 %
	4 (Drugo:)	2	7,7 %
	<i>problem je družinska pokojnina</i>	1	3,8 %
	<i>varčevanje se ne začne pri otrocih</i>	1	3,8 %
Veljavni	Skupaj	26	100,0 %

V9	Ali po vašem mnenju dijaki in študenti dovolj dobro poznajo pravice in obveznosti s strani obdavčenja dohodkov od dela preko študentskega servisa?			
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni
	1 (Da.)	23	38,3 %	39,7 %
	2 (Ne.)	35	58,3 %	60,3 %
Veljavni	Skupaj	58	96,7 %	100,0 %
Manjkajoči	Skupaj	2	3,3 %	100,0 %
Ustrezni	SKUPAJ	60	100,0 %	

V10	Kako naj se po vašem mnenju izboljša poznavanje?						Veljavni
	Odgovori (f%)						
	Z letaki.	S poučevanjem na šolah oziroma fakultetah.	Z organiziranimi izobraževanji zunaj izobraževalnih institucij.	Z njim namenjeno spletno stranjo v okviru DURS-a.	Z obveščanjem ob prevzemu napotnice na študentskem servisu.	Drugo:	35
	10,0 %	13,3 %	6,7 %	23,3 %	41,7 %	0,0 %	

Analiza po spolu:

V3	Ali uveljavljate svojega otroka kot vzdrževanega člana?					
Odgovori	Moški		Ženske			
	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	
1 (Da.)	9	64,3 %	34	77,3 %	81,0 %	
2 (Ne.)	5	35,7 %	8	18,2 %	19,0 %	
Veljavni	Skupaj	14	100,0 %	42	95,5 %	100,0 %
Manjkajoči	Skupaj	0	0,0 %	2	4,5 %	100,0 %
Ustrezni	SKUPAJ	14	100,0 %	44	100,0 %	

V4	Ali z otrokom v začetku leta izračunata komu bi olajšava (olajšava za vzdrževanega člana oziroma splošna olajšava) bolj koristila?				
Odgovori	Moški		Ženske		
	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	
1 (Da, izračune narediva sama.)	1	11,1 %	4	11,8 %	
2 (Da, z uporabo (spletnih) aplikacij.)	3	33,3 %	13	38,2 %	
3 (Ne, vendar vprašava davčnega svetovalca.)	0	0,0 %	1	2,9 %	
4 (Ne, olajšavo vedno koristi eden od staršev.)	5	55,6 %	16	47,1 %	
Veljavni	Skupaj	9	100,0 %	34	100,0 %

V6	Ali svojemu otroku pomagata pri znižanju davčne obveznosti?						
Odgovori (f%)							
	Da, že med letom izračunava višino neobdavčenega dohodka.	Da, v začetku leta (za preteklo leto) ugotavljava ustrezno kombinacijo olajšav.	Da, pri ugovoru zoper informativni izračun z uveljavljanjem dejanskih stroškov, povezanih z delom.	Ne, ker mu ne znam.	Ne, ker nikoli ne preseže višine posebne osebne olajšave.	Ne, njegovi dohodki me ne zanimajo.	Drugo:
M	14,3 %	7,1 %	7,1 %	7,1 %	35,7 %	21,4 %	0,0 %
Ž	27,3 %	25,0 %	0,0 %	4,5 %	36,4 %	0,0 %	4,5 %

V7	Ali se vam zdi, da je trenutni sistem obdavčenja (z vidika dohodnine) dohodkov od dela preko študentskega servisa dobro urejen?					
Odgovori	Moški		Ženske			
	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	
1 (Da.)	10	71,4 %	21	47,7 %	51,2 %	
2 (Ne.)	4	28,6 %	20	45,5 %	48,8 %	
Veljavni	Skupaj	14	100,0 %	41	93,2 %	100,0 %
Manjkajoči	Skupaj	0	0,0 %	3	6,8 %	100,0 %
Ustrezni	SKUPAJ	14	100,0 %	44	100,0 %	

V8	Kako bi izboljšali sistem obdavčevanja dohodkov?				
	Odgovori	Moški		Ženske	
		Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek
	1 (Z višjimi olajšavami.)	2	50,0 %	4	20,0 %
	2 (Z nižjimi olajšavami.)	1	25,0 %	1	5,0 %
	3 (Tovrstno delo ne bi smelo biti obdavčeno.)	1	25,0 %	13	65,0 %
	4 (Drugo:)	0	0,0 %	2	10,0 %
	<i>problem je družinska pokojnina</i>	0	0,0 %	1	5,0 %
	<i>varčevanje se ne začne pri otrocih</i>	0	0,0 %	1	5,0 %
Veljavni	Skupaj	4	100,0 %	20	100,0 %

V9	Ali po vašem mnenju dijaki in študenti dovolj dobro poznajo pravice in obveznosti s strani obdavčenja dohodkov od dela preko študentskega servisa?						
	Odgovori	Moški			Ženske		
		Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Frekvenca	Odstotek	Veljavni
	1 (Da.)	9	64,3 %	69,2 %	14	31,8 %	32,6 %
	2 (Ne.)	4	28,6 %	30,8 %	29	65,9 %	67,4 %
Veljavni	Skupaj	13	92,9 %	100,0 %	43	97,7 %	100,0 %
Manjkajoči	Skupaj	1	7,1 %	100,0 %	1	2,3 %	100,0 %
Ustrezni	SKUPAJ	14	100,0 %		44	100,0 %	

V10	Kako naj se po vašem mnenju izboljša poznavanje?					
Odgovori (f%)						
	Z letaki.	S poučevanjem na šolah oziroma fakultetah.	Z organiziranimi izobraževanji zunaj izobraževalnih institucij.	Z njim namenjeno spletno stranjo v okviru DURS-a.	Z obveščanjem ob prevzemu napotnice na študentskem servisu.	Drugo:
M	0,0 %	0,0 %	7,1 %	7,1 %	21,4 %	0,0 %
Ž	13,6 %	18,2 %	6,8 %	27,3 %	45,5 %	0,0 %

Analiza po starosti:

V3	Ali uveljavljate svojega otroka kot vzdrževanega člana?					
	Odgovori	Do 45 let		Nad 45 let		
		Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Veljavni
	1 (Da.)	14	77,8 %	31	73,8 %	77,5 %
	2 (Ne.)	4	22,2 %	9	21,4 %	22,5 %
Veljavni	Skupaj	18	100,0 %	40	95,2 %	100,0 %
Manjkajoči	Skupaj	0	0,0 %	2	4,8 %	100,0 %
Ustrezni	SKUPAJ	18	100,0 %	42	100,0 %	

V4	Ali z otrokom v začetku leta izračunata komu bi olajšava (olajšava za vzdrževanega člana oziroma splošna olajšava) bolj koristila?				
	Odgovori	Do 45 let		Nad 45 let	
		Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek
	1 (Da, izračune narediva sama.)	3	21,4 %	2	6,5 %
	2 (Da, z uporabo (spletnih) aplikacij.)	4	28,6 %	14	45,2 %
	3 (Ne, vendar vprašava davčnega svetovalca.)	0	0,0 %	1	3,2 %
	4 (Ne, olajšavo vedno koristi eden od staršev.)	7	50,0 %	14	45,2 %
Veljavni	Skupaj	14	100,0 %	31	100,0 %

V6 Ali svojemu otroku pomagata pri znižanju davčne obveznosti?							
Odgovori (f%)							
	Da, že med letom izračunava višino neobdavčenega dohodka.	Da, v začetku leta (za preteklo leto) ugotavlja ustrezno kombinacijo olajšav.	Da, pri ugovoru zoper informativni izračun z uveljavljanjem dejanskih stroškov, povezanih z delom.	Ne, ker mu ne znam.	Ne, ker nikoli ne preseže višine posebne osebne olajšave.	Ne, njegovi dohodki me ne zanimajo.	Drugo:
Do 45 let	22,2 %	33,3 %	0,0 %	5,6 %	22,2 %	5,6 %	11,1 %
Nad 45 let	23,8 %	19,0 %	2,4 %	4,8 %	40,5 %	4,8 %	0,0 %

V7 Ali se vam zdi, da je trenuten sistem obdavčenja (z vidika dohodnine) dohodkov od dela preko študentskega servisa dobro urejen?							
	Odgovori	Do 45 let			Nad 45 let		
		Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Frekvenca	Odstotek	Veljavni
	1 (Da.)	6	33,3 %	35,3 %	25	59,5 %	62,5 %
	2 (Ne.)	11	61,1 %	64,7 %	15	35,7 %	37,5 %
Veljavni	Skupaj	17	94,4 %	100,0 %	40	95,2 %	100,0 %
Manjkajoči	Skupaj	1	5,6 %	100,0 %	2	4,8 %	100,0 %
Ustrezni	SKUPAJ	18	100,0 %		42	100,0 %	

V8	Kako bi izboljšali sistem obdavčevanja dohodkov?				
	Odgovori	Do 45 let		Nad 45 let	
		Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek
	1 (Z višjimi olajšavami.)	3	27,3 %	3	20,0 %
	2 (Z nižjimi olajšavami.)	0	0,0 %	2	13,3 %
	3 (Tovrstno delo ne bi smelo biti obdavčeno.)	7	63,6 %	9	60,0 %
	4 (Drugo:)	1	9,1 %	1	6,7 %
	<i>problem je družinska pokojnina</i>	0	0,0 %	1	6,7 %
	<i>varčevanje se ne začne pri otrocih</i>	1	9,1 %	0	0,0 %
Veljavni	Skupaj	11	100,0 %	15	100,0 %

V9	Ali po vašem mnenju dijaki in študenti dovolj dobro poznajo pravice in obveznosti s strani obdavčenja dohodkov od dela preko študentskega servisa?					
	Odgovori	Do 45 let		Nad 45 let		Veljavni
		Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	
	1 (Da.)	7	38,9 %	16	38,1 %	40,0 %
	2 (Ne.)	11	61,1 %	24	57,1 %	60,0 %
Veljavni	Skupaj	18	100,0 %	40	95,2 %	100,0 %
Manjkajoči	Skupaj	0	0,0 %	2	4,8 %	100,0 %
Ustrezni	SKUPAJ	18	100,0 %	42	100,0 %	

V10	Kako naj se po vašem mnenju izboljša poznavanje?					
Odgovori (f/%)						
	Z letaki.	S poučevanjem na šolah oziroma fakultetah.	Z organiziranimi izobraževanji zunaj izobraževalnih institucij.	Z njim namenjeno spletno stranjo v okviru DURS-a.	Z obveščanjem ob prevzemu napotnice na študentskem servisu.	Drugo:
Do 45 let	16,7 %	11,1 %	16,7 %	22,2 %	44,4 %	0,0 %
Nad 45 let	7,1 %	14,3 %	2,4 %	23,8 %	40,5 %	0,0 %